

PANOSTAJA OYJ

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS

1.11.2020 - 31.10.2021

PANOSTAJA OYJ:N HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

KONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Panostaja-konsernin liikevaihto oli päättyneellä katsauskaudella 133,0 milj. euroa (132,9 milj. euroa). Viennin osuus liikevaihdosta oli 6,2 milj. euroa eli 4,7 % (7,8 milj. euroa eli 5,9 %). Neljästä sijoituskohteesta kaksi ylitti vertailukauden kumulatiivisen liikevaihtotason. Liikevaihdon maltillisen kehityksen taustalla olivat etenkin Granon merkittävien arkkipainamisen ja suurkuvan tuoteryhmien koronapandemiatilanteesta edelleen johtunut heikko kysyntätilanne, jota muiden toistaiseksi pienempien tuoteryhmien hyvä liikevaihtokehitys ei kyennyt täysin paikkaamaan, sekä CoreHW:n suunnittelupalveluiden myynnin viivästyminen koronapandemian vaikeuttaessa asiakastapaamisia ja hidastaessa asiakkaiden päätöksentekoa. Edellä mainittuja liikevaihdon kehityksen haasteita paikkasi osaltaan Hyggaan voimakas liikevaihdon kasvu klinikkaliiketoiminnan volyyymien kohotessa Helsingin kaupungin kanssa solmitun suun terveydenhuollon ostopalvelusopimuksen myötä.

Liikevoitto heikkeni ja oli 2,0 milj. euroa (4,1 milj. euroa). Vertailukauden liikevoiton ylitti kaksi sijoituskohteita neljästä. Grano pystyi haastavan kysyntätilanteen aiheuttamasta liikevaihdon kehityksen heikkoudesta huolimatta parantamaan kannattavuutta korkeamman materiaalikatteen ja tehokkaan kiinteiden kustannusten hallinnan avulla. Myös Hyggaan liikevoitto parani hieman vertailukaudesta, mutta kannattavuutta rasitti vielä katsauskaudella suurivolyyymisen Helsingin kaupungin ostopalvelusopimuksen palvelutuotannon ylösajovaihe, joka rasitti toiminnan kustannustehokkuutta väliaikaisesti. CoreHW:n liikevoitto heikkeni alhaiseksi jääneen liikevaihdon vuoksi merkittävästi vertailukaudesta. Oscar Softwaren liikevoitto heikkeni myös vertailukaudesta selvästi yhtiön panostaessa uusien osaajien rekrytointiin ja myynnin kasvun jäädessä tavoitellusta.

Tappio myydyistä liiketoiminnoista oli -0,9 milj. euroa. Konsernin tuloslaskelma ei sisällä vertailuvuodelta 2020 myytyjen tai myytävissä olevien liiketoimintojen tuloslaskelmaa vaan niiden tulos on konsernin tuloslaskelmassa erotettu riville Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista.

Konsernin nettorahoituskulut katsauskaudella olivat -2,2 milj. euroa (-2,5 milj. euroa). Konsernin maksuvalmius heikkeni ja liiketoiminnan kassavirta oli 3,2 milj. euroa (28,6 milj. euroa) positiivinen.

Konsernin henkilöstön määrä tilikaudella oli keskimäärin 1 480 (1 728). Tilikauden lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 1 229 (1 558).

Emoyhtiö Panostaja Oyj:n liikevaihto oli 0,0 milj. euroa (0,0 milj. euroa). Liiketappio oli -1,6 milj. euroa (-2,0 milj. euroa). Emoyhtiön tilikauden tappio oli -3,5 milj. euroa (-4,4 milj. euroa).

COVID-19 VAIKUTUKSET

Koronapandemian vuoksi valtio- ja aluetasolla asetetut laajat rajoitukset ovat vaikuttaneet yritysten ja kuluttajien taloudelliseen käyttäytymiseen merkittävästi sekä aiheuttaneet yleistä epävarmuutta tuotteiden ja palveluiden kysyntätilanteen kehittymisestä. Pandemian aiheuttamat kysynnän ja tarjonnan häiriöt ovat aiheuttaneet useiden raaka-aineiden ja komponenttien saatavuus- ja hinnoitteluepävarmuuksia. Panostaja sijoituskohteineen varmistaa henkilöstönsä terveysturvallisuutta erilaisin järjestelyin, kuten pandemiatilanteeseen soveltuvin etätyötavoin ja tapaamisrajoituksin. Tämän lisäksi yhtiöt ovat vastanneet laskeneeseen kysyntään kustannussopeutustoimin sekä tehneet toimenpiteitä keskeisten materiaalihankintojen turvaamiseksi. Yhtiöissä on myös tehty laajasti toimia rahoituksen turvaamiseksi. Koronapandemia vaikutti tilikaudella edelleen Panostajan sijoituskohteiden liikevaihdon kehitykseen muun muassa kysynnän vähyytenä, asiakasneuvotteluiden ja ostopäätösten hitautena, sekä yleisen markkinatilanteen kehitykseen liittyvän epävarmuuden luoman varovaisuuden vuoksi.

Panostaja testaa aineettomat ja aineelliset hyödykkeet arvonalentumisen varalta, kun on viitteitä siitä, että niiden arvo saattaa olla alentunut. Liikearvo ja muut taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain. Arvonalentumistestausta varten liikearvo ja vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvolaskelmiin. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä. Panostaja on tunnistanut riskin arvonalentumiselle tietyissä sijoituskohteissaan ja laatinut arviot näiden tulevista näkymistä. Arvonalentumiskirjaukselle ei ole tällä hetkellä arvion mukaan ollut tarvetta.

KONSERNIRAKENNE

Helakeskus

Panostaja allekirjoitti 18.2.2021 sopimuksen Helakeskus Oy:n osakekannan myynnistä HTF Group Oy:lle. Samalla Panostaja luopui helojen maahantuontiin ja palveluihin erikoistuneesta liiketoiminnastaan. Suomen Helakeskus Oy oli Panostajan kokonaan omistaman Suomen Helasto Oy:n 100 % omistama tytäryhtiö

Heatmasters

Panostaja allekirjoitti sopimuksen koko Heatmasters Oy:n ja Heatmasters Poland SP. Z O.O:n osakekannan myynnistä Jali Prihille ja tämän kokoamalle sijoittajaryhmälle. Samalla Panostaja luopui lämpökäsittely-segmentistään. Heatmasters Oy ja Heatmasters Poland SP. Z O.O ovat Panostajan omistaman Heatmasters Group Oy:n 100 % omistamia tytäryhtiöitä. Kaupassa Panostaja luopui omistuksistaan kokonaan.

Carrot

Panostaja on allekirjoittanut tilikauden päättymisen jälkeen marraskuussa sopimuksen Carrot Palvelut Group Oy:n osakkeiden kaupasta yhtiön henkilöomistajille. Carrot Palvelut Group Oy toimii Carrot henkilöstöpalvelukonsernin emoyhtiönä.

Kaupan seurauksena Panostajan omistus laskee Carrot Palvelut Group Oy:ssa 19 %:iin. Carrot –segmentti on tilinpäätöksessä esitetty myytävissä olevana liiketoimintona.

PANOSTAJA-KONSERNIN LIIKETOIMINTASEGMENTIT

Panostaja-konsernin segmentointi perustuu enemmistöomistuksessa oleviin sijoituskohteisiin. Sijoituskohteita myös seurataan erillisinä liiketoimintoina. Panostajan enemmistöomistuksessa olevat sijoituskohteet muodostavat yhtiön liiketoimintasegmentit joiden lisäksi on Muut-segmentti, jossa raportoidaan konsernin emoyhtiö mukaan lukien osakkuusyhtiöt ja kohdistamattomat erät. Panostaja –konsernin liiketoimintasegmentit ovat Grano, Hygga, CoreHW ja Oscar Software sekä Muut.

Konsernin segmenttiraportointi perustuu liiketoiminnallisiin segmentteihin.

Grano

Grano on Suomen monipuolisin sisältöpalvelujen osaaja, joka toteuttaa asiakkaan myyntiä, brändiä ja tulosta edistäviä markkinoinnin ja viestinnän ratkaisuja digistä printtiin. Yhtiön palvelut kattavat kaikki liiketoimintaa tukevat sisältöhankkeet alusta loppuun, luovasta suunnittelusta tuotantoon, julkaisuun, tulosten mittaamiseen ja aineistohallintaan – kaikissa asiakkaan kohdeyleisölle olennaisissa digi- ja printtikanavissa. Grano palvelee Suomessa yli 20 paikkakunnalla. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Lisäksi konsernilla on toimintaa Tallinnassa. Konsernin toimitusjohtajana toimi tilikauden aikana Pekka Mettälä. Panostajan omistusosuus konsernista oli katsauskauden lopussa 55,2 %.

Granon palveluiden kysyntä vaihteli tilikauden 2021 aikana voimakkaasti sekä eri kvartaalien että eri tuotealueiden välillä. Talvikuukausien heikon jakson jälkeen kysyntä parani keväällä kohtuulliselle tasolle. Neljänellä neljänneksellä kysyntätilanne taas parani edelliseen kvartaaliin verrattuna. Liiketoiminnoista katsauskaudella voimakkaimmin kasvoivat pakkaus- ja etikettiliiketoiminta, käännöspalvelut, sähköiset aineistohallintaratkaisut sekä rakentamisen painopalvelut. Perinteisten arkkipainamisen ja suurkuvan tuoteryhmien liikevaihto kärsi edelleen koronapandemian aiheuttamasta kysynnän laskusta. Granon kokonaisliikevaihto supistui 2% vertailuvuoteen nähden ja oli 107,9 milj. euroa (109,9 milj. euroa).

Granon liikevoitto toteutui liikevaihdon lievästä laskusta huolimatta vertailukautta paremmalla tasolla olleen 5,6 milj. euroa (4,8 milj. euroa). Liikevoittoa vahvasti vertailukautta parempana toteutunut painopalveluiden materiaalikate, alhaisemmat kiinteät kustannukset sekä pienetyneet poistot. Tuotannon keskittämiseen liittyen kirjattiin poistoihin 0,6 milj. euron suuruisen pakollinen varaus. Vertailukauden tulosta paransivat osaltaan merkittävät lomautussäästöt sekä saadut korona-avustukset.

Tilikaudella yhtiössä jatkettiin jo aiemmin aloitettua toiminnan kehittämistä. Myyntiä organisoitiin asiakasklustereihin ja painotuotannon keskittämistä jatkettiin pääkaupunkiseudulla.

Segmentin henkilöstömäärä oli tilikauden lopussa 901 (940).

Hygga

Hygga tarjoaa täysin uudenlaista toiminnanohjausjärjestelmää lisensioituna palveluna julkisen ja yksityisen puolen hammas- ja perusterveydenhoitoon. Yhtiöllä on myös Helsingin Kampissa uudenlaisen palvelukonseptin hammaslääkäriasema, jonka toiminta perustuu yhtiön omaan toiminnanohjausjärjestelmään. Hammaslääkäriaseman toiminta perustuu asiakaslähtöiseen toimintatapaan, jossa asiakkaille tarjotaan kaikki hammashuollon palvelut yhdellä käynnillä, laadukkaasti ilman jonoja. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Jussi Heiniö. Panostajan omistusosuus konsernista on katsauskauden lopussa 79,8 %.

Hyggan liikevaihto lähes tuplaantui katsauskaudella 4,1 milj. eurosta 8,1 milj. euroon. Liikevaihdon kasvu johtuu Helsingin kaupungin kanssa solmitusta suun terveydenhuollon ostopalvelusopimuksesta, jonka palvelutuotanto alkoi tilikauden alusta. Hyggan liikevoitto parani hivenen vertailukaudesta ja oli -0,2 milj. euroa (-0,3 milj. euroa). Ostopalvelutoiminnan ensimmäisen vuoden ylösajo rasitti osaltaan yhtiön kannattavuutta.

Klinikkaliiketoiminnan osalta markkinatilanne on koko vuoden ollut haastava, ja kävijämäärät ovat vaihdelleet korona-pandemian vaiheiden mukaan. Helsingin kaupungin ostopalvelutoiminnan käynnistäminen on ollut klinikkaliiketoiminnan tilikauden keskeisin hanke. Osaavan hammaslääkärihenkilöstön rekrytoinnin haasteet hidastivat osaltaan klinikan liikevaihdon kasvua.

Lisenssiliiketoiminnan osalta näkymät ovat edelleen valoisat Suomessa ja etenkin kansainvälisesti. Korona-pandemia vaikutti kuitenkin siihen, että uusien sopimusten eteneminen oli pysähdyksissä lähes koko vuoden ajan, asiakkaiden keskittyessä kiireelliseen terveydenhuoltoon. Yhtiön mielenkiinto kotimaassa on varsinkin yleisterveydenhuollon palveluratkaisujen kehittämisessä, esimerkiksi Porvoossa julkisen terveydenhuollon palveluntuottajat hyödyntävät Hygga Flow -toimintamallia. Aiemmin raportoidun Aster-hankkeen osalta Hygga ei kuitenkaan jatka kehitystä tulevana vuotena, koska koko hanke kaatui Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin tehtyä kielteisen päätöksen hankkeen osalta. Hygga vastasi hankkeessa suun terveydenhuollon potilastietojärjestelmän sekä Hygga Flow -toiminnanohjausjärjestelmän toimittamisesta. Kiinnostusta Hyggan ratkaisuihin löytyy ympäri Euroopan, ja avauksia odotetaan nyt erityisesti Hollannista ja Belgiasta. Loistavia hanketuloksia on jo tarjolla muun muassa Ruotsista, jonne Hygga palkkasi tänä vuonna oman edustajan tukemaan markkinoiden kasvua.

Segmentin henkilöstömäärä oli tilikauden lopussa 96 (79).

CoreHW

CoreHW tarjoaa korkean lisäarvon suunnittelupalveluita RF IC -toimialueella toteuttaen RF-mikropiirejä ja antenniteknologiaa sekä tarjoamalla niihin liittyviä konsultointipalveluita. Yhtiön liiketoiminta jakaantuu suunnittelupalveluihin, konsultointiin sekä omien mikropiirien ja lisensoitavien teknologioiden (IP) kehitykseen. CoreHW:lla on toimistot neljällä paikkakunnalla: Tampereella, Helsingissä, Oulussa ja Turussa. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Tomi-Pekka Takalo. Panostajan omistusosuus segmentistä on katsauskauden lopussa 61,1 %

CoreHW:lle tilikausi 2021 oli taloudellisesti vaikea: liikevaihto heikkeni yli 20 % ja oli 6,1 milj. euroa (8,1 milj. euroa). Alhaisen liikevaihdon myötä myös liikevoitto heikkeni voimakkaasti ollen -1,4 milj. euroa (0,5 milj. euroa). Koronarajoitusten takia ulkomaanmatkustus ja kansainväliset messut olivat jäissä vielä pitkälle syksyyn, joka hankaloitti CoreHW:n myyntiä. Puolijohteiden saatavuusongelmat aiheuttivat puolestaan sen, että asiakkaiden omien tuotteiden tuotantosunnitelmia jouduttiin lykkäämään. Kysyntä yhtiön suunnittelupalveluille on kuitenkin ollut korkealla tasolla eikä muutosta ole edelleenkaan näkyvissä. Vuoden suurimpana onnistumisena voidaan pitää sitä, että CoreHW:n tuotteelle myönnettiin ensimmäinen oma patenti, ja myös tuoteliiketoiminnassa saatiin kaksi uutta tuoteprototyyppiä testattua erinomaisin tuloksin. Yhtiö onnistui myös rekrytoimaan uusia osaajia tilikauden aikana, vaikkakaan henkilöstöä ei kasvatettu yhtä paljon kuin edellisellä tilikaudella.

Segmentin henkilöstömäärä oli tilikauden lopussa 73 (72).

Oscar Software

Oscar Software on toiminnanohjausjärjestelmien (ERP) kehitykseen ja erilaisten liiketoimintapalvelujen tarjontaan erikoistunut ohjelmistopalveluyritys. Monipuolisten toiminnanohjausjärjestelmien lisäksi Oscar tarjoaa taloushallinto- ja HR-palveluita sekä verkkokaupan ohjelmistoja ja verkkoliiketoiminnan palveluita. Oscarilla on laaja asiakaskanta, johon kuuluu pk-yrityksiä eri toimialoilta. Yhtiöllä on noin 800 asiakasta ja sen pääkonttori on Tampereella sekä toimipisteet Helsingissä ja Turussa. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Riikka Kivimäki. Panostajan omistusosuus segmentistä on katsauskauden lopussa 58,3 %.

Oscar Softwaren katsauskauden liikevaihto toteutui edellisvuoden tasolla 11,0 milj. eurossa (11,0 milj. euroa). Sekä ERP-ohjelmistoliiketoiminnan että talouden ulkoistuspalveluiden kysyntätilanne on ollut tilikauden aikana pääosin kohtuullinen. Korona-pandemiasta huolimatta monet asiakkaat ovat jatkaneet normaalia kehittämistä yhtiön kanssa. Yhtiö uudisti tilikauden aikana sisäisiä rakenteitaan ja muokkasi toimintaansa voimakkaasti. Muutosten taustalla on halu toimia entistä asiakaslähtöisemmin niin palvelun kuin tuotteidenkin osalta. Käytännössä tämä on tarkoittanut prosessien kehittämistä, uusia rekrytoiteja ja nykyisen henkilöstön koulutusta. Liikevoitto heikkeni selvästi vertailukaudesta ja oli 0,3 milj. euroa (1,1 milj. euroa). Liikevoiton heikkenemistä selittää pitkälti voimakkaat panostukset uusien asiantuntijoiden rekrytointeihin. Lisäksi koronapandemian myötä vertailukaudella toteutettiin merkittäviä sopeuttamistoimia, mikä lyhyellä aikavälillä nosti kannattavuutta.

Segmentin henkilöstömäärä oli tilikauden lopussa 149 (127).

Muut

Muut -segmentin liikevaihto säilyi lähellä vertailukauden tasoa. Katsauskaudelta raportoi yksi osakkuusyhtiö Gugguu Group Oy. Raportoitavien osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus katsauskaudella oli 0,2 milj. euroa (0,2 milj. euroa), joka esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa.

RAHOITUS

Liiketoiminnan kassavirta heikkeni ja oli 3,2 milj. euroa (28,6 milj. euroa). Maksuvalmius säilyi hyvänä. Konsernin rahavarat olivat 14,2 milj. euroa (34,3 milj. euroa) ja korolliset nettovelat 56,3 milj. euroa (64,0 milj. euroa). Korolliset velat vähenivät myytyjen liiketomintojen myötä. Nettovelkaantumisaste laski ja oli 83,1 % (90,1 %). Konsernin nettorahoituskulut katsauskaudella olivat -2,2 milj. euroa (-2,5 milj. euroa), eli 1,7 % (1,9 %) liikevaihdosta.

Panostajalla on käytössään 15,0 milj. euron yritysostolimiitti, josta voidaan nostaa kolmen vuoden pituisia lainoja Panostajan tekemien yritysostojen rahoittamiseksi ja/tai lisäsijoituksiin konserniin kuuluviin yhtiöihin. Yritysostolimiitistä on nostamatta 15,0 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli katsauskauden lopussa 37,2 % (33,6 %). Oman pääoman tuotto oli -1,4 % (-4,6 %). Sijoitetun pääoman tuotto parani 0,8 %:iin (0,3 %).

INVESTOINNIT SEKÄ KEHITYSMENOT

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat katsauskaudella 5,0 milj. euroa (4,7 milj. euroa), eli 3,7 % (3,5 %) liikevaihdosta. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin. Kehitysmenoja aktivoitiin tilikaudella 2,9 milj. euroa (2,8 milj. euroa).

LÄHIPIIRILAINAT JA –VASTUUT

Tilinpäätöshetkellä ei ollut lainoja lähipiiriin kuuluville konsernin ulkopuolisille yhtiölle. Johdolle annettujen lainojen summat ja pääasialliset lainaehdot ovat esitetty liitetiedossa 35.

RISKIT

Konserni ottaa hallittuja riskejä hyödyntääkseen liiketoimintamahdollisuudet optimaalisella tavalla. Konsernin tavanomaiset liiketaloudelliset riskit liittyvät sijoituskohteiden markkina- ja kilpailutilanteeseen, asiakas- ja toimittajariskeihin sekä yrityskaappoihin ja näiden rahoitukseen liittyviin riskeihin.

Panostajan neljä enemmistöomistuksessa olevaa sijoituskohdetta toimivat erilaisilla toimialoilla. Tavoitteena on, ettei konsernin taloudellinen tulos ole olennaisesti riippuvainen yksittäisen sijoituskohteen kehityksestä ja tuloksesta, mutta suhdannetilanteesta riippuen ja sijoituskohteen kasvaessa sen merkitys koko konsernin kannalta korostuu, jolloin riski voi olla olennainen. Konsernin taloudellinen tulos ja kehitys eivät ole normaalisti yksittäisestä asiakkaasta riippuvainen, mutta yksittäisen sijoituskohteen tulokseen ja kehitykseen yhden tai useamman merkittävän asiakkaan menettämällä voi olla taloudellisia vaikutuksia.

Konsernin taloudelliseen tulokseen ja kehitykseen yleisellä suhdannekehityksellä ja erityisesti Suomen talouden kehityksellä voi olla merkittävä vaikutus. Konsernin tulokseen ja kehitykseen vaikuttavat myös kausiluonteisuus. Liiketoimintojen kausivaihtelut vaikuttavat siten, että tavanomaisesti vuoden ensimmäinen vuosipuolisko on heikompi kuin vuoden jälkimmäinen vuosipuolisko. Kilpailutilanteen jatkuva muutos kuten hintakilpailu ja yksittäiselle sijoituskohteelle tulevat uudet kilpailijat voivat vaikuttaa konsernin taloudelliseen tulokseen ja kehitykseen, vaikka konserni ja sen sijoituskohteet kehittävät jatkuvasti toimintojaan kilpailutilanteen mukaisesti. Lisäksi eri sijoituskohteiden liiketoiminnassaan käyttämien raaka-aineiden hinta- ja saatavuusriskit voivat vaikuttaa merkittävästi yksittäisen sijoituskohteen taloudelliseen tulokseen ja kehitykseen, muttei normaalisti merkittävästi koko konsernin kehitykseen ja tulokseen.

Konsernin taloudelliseen tulokseen ja kehitykseen ei normaalisti ole merkittävää vaikutusta valuuttakurssi-, korko-, rahoitus- ja luottotappioriskillä, mutta yksittäisen sijoituskohteen taloudelliseen tulokseen ja kehitykseen näillä riskeillä voi olla merkittävä vaikutus. Konserni ja sen eri sijoituskohteet ovat pyrkineet suojautumaan näiltä riskeiltä merkittävilta osin eri tavoin, mutta aina suojaaminen ei ole mahdollista.

Konsernin henkilöstöön liittyvät riskit voivat vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli avainhenkilöiden ja henkilöstön rekrytoinneissa tai sitouttamisessa epäonnistutaan.

Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka voi johtua negatiivisesta julkisuudesta tai olla seurausta jonkin toisen riskin toteutumisesta, voi vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli kyseisten riskien hallinnassa epäonnistutaan. Maineriskejä hallitaan muun riskienhallinnan lisäksi eettisen yrityskulttuurin ylläpitämisellä, oikea-aikaisella ja riittävällä viestinnällä, compliance-toiminnalla ja –ohjeistuksella, sidosryhmien odotusten ymmärtämisellä sekä kriisinhallinnan toimintasuunnitelmissa.

Ympäristöön liittyvät riskit voivat vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli kyseisten riskien hallinnassa epäonnistutaan. Konserni huomioi ympäristöasioihin liittyvän lainsäädännön ja sen mukanaan tuomat vastuut erityisen huolellisesti ja pyrkii toiminnassaan noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita. Konsernin tiedossa ei ole mitään merkittäviä ympäristöasioihin liittyviä riskejä.

Konsernilla on laaja vakuutusturva, joka kattaa aineelliset vahingot vakuutusehtojen mukaisesti. Omaisuusriskien vakuutustasoa seurataan säännöllisesti. Takuu-, keskeytys-, tuotevastuu- ja korjausriskeihin liittyvät riskit voivat vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli kyseisten

riskien hallinnassa epäonnistutaan. Konsernin yhtiöt pyrkivät varautumaan näihin riskeihin panostamalla toimitusketjun hallintaan, oman toiminnan laatuun ja tuotekehitykseen sekä riskien säännönmukaiseen arviointiin. Mikäli mahdollista nämä riskit katetaan myös vakuutusturvalla.

Yrityskauppoihin liittyvät riskit voivat vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli kyseisten riskien hallinnassa epäonnistutaan. Konsernin tavoitteena on kasvaa myös yritysostojen kautta. Yritystostoihin liittyvää konsernin taseeseen kirjattua liikearvoa on n. 80,1 milj. euroa. Liikearvoa ei poisteta säännöllisesti vuosittain, vaan poistojen sijaan tehdään arvonalentumistestaus vähintään vuosittain tai silloin, kun on viitteitä arvonalentumisesta. Arvoja tarkistetaan normaalisti viimeisen vuosipuoliskon aikana budjetointiprosessin yhteydessä. Tällaisesta muutoksesta saattaisi aiheutua liikearvojen alaskirjaus-tarvetta.

Viranomaisten määräykset voivat vaikuttaa konsernin ja sijoituskohteiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen. Konsernissa ja eri sijoituskohteissa seurataan määräyksien muutoksia ja niihin pyritään reagoimaan ennakoita mikäli mahdollista.

HALLINTO JA YHTIÖKOKOUS

Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 5. helmikuuta 2021 Tampereella. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin viisi (5), ja valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvälle toimikaudelle hallitukseen valittiin uudelleen Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Tarja Pääkkönen sekä uutena hallituksen jäsenenä Tommi Juusela.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilintarkastajien lukumääräksi vahvistetaan yksi (1).

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy valitaan tilintarkastajaksi toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2022 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy on ilmoittanut, että päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Hannu Mattila

Todettiin vastuuvapauden myöntämisen tilikaudelta 1.11.2019–31.10.2020 koskevan seuraavia henkilöitä: Hallituksen jäsenet Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Tarja Pääkkönen ja Hannu-Kalle (Kalle) Reponen sekä toimitusjohtaja Tapio Tommila ajanjaksolla 1.1.2019–31.10.2020. Yhtiökokous päätti myöntää vastuuvapauden yllä mainituille hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous vahvisti esitetyn tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.11.2019 – 31.10.2020 ja päätti, että päättyneeltä tilikaudelta osakkeenomistajille maksetaan osinkoa 0,03 euroa osakkeelta.

Lisäksi yhtiökokous päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä 4 700 000 euroa. Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoan liittyvistä ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidetään ennallaan ja että valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvältä toimikaudelta hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiona 40 000 euroa ja hallituksen muille jäsenille kullekin 20 000 euroa. Lisäksi yhtiökokous päätti, että noin 40 % hallituksen jäsenille maksettavista palkkiosta maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenille yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia (1 %) yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti (1 %) yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Yhtiökokous päätti edelleen, että hallituksen jäsenten matkakulut korvataan Verohallinnon vahvistaman kulloisenkin matkakorvausperusteen enimmäismäärän mukaisena.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä seuraavin ehdoin: Valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden lukumäärä voi olla enintään 5.200.000 osaketta. Omia osakkeita voidaan valtuutuksennoijalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä NasdaqHelsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen).

Valtuutus kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 6.2.2020 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta. Valtuutus on voimassa 4.8.2022 saakka.

Yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 5.200.000 osakkeen osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Hallitus päättää kaikista osakeantien ja optioiden sekä muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Valtuutus koskee sekä uusien osakkeiden antamista että omien osakkeiden luovuttamista. Osakeannit ja optio-oikeuksien sekä muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen voivat tapahtua osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutus kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 6.2.2020 antaman valtuutuksen päättää osakeanneista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutus on voimassa 4.8.2022 saakka.

Yhtiön hallitus piti välittömästi yhtiökokouksen päätyttyä järjestäytymiskokouksen, jossa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jukka Ala-Mello ja varapuheenjohtajaksi Eero Eriksson.

OSAKEPÄÄOMA JA OMAT OSAKKEET

Panostaja Oyj:n hallitus päätti 5.2.2021 yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla osakeyhtiölain 9 luvun 20 §:n mukaisesta 800.000 osakkeen maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Katsauskauden päättyessä Panostaja Oyj:n osakepääoma oli 5 568 681,60 euroa. Osakkeiden lukumäärä on yhteensä 53 033 110 kappaletta.

Yhtiön hallussa oleva omien osakkeiden määrä katsauskauden lopussa oli 771 155 kappaletta (tilikauden alussa 110 824 kappaletta). Omien osakkeiden määrä vastasi 1,5 prosenttia koko katsauskauden lopun osakemäärästä ja äänimäärästä.

Yhtiökokouksen 6.2.2020 ja hallituksen päätösten mukaisesti Panostaja Oyj luovutti 14.12.2020 yhtiön johdolle osakepalkkioina yhteensä 85 946 kappaletta osakkeita. Yhtiö luovutti hallituksen jäsenille 14.12.2020 yhteensä 12 987 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna. Panostaja luovutti yhtiökokouksen 5.2.2021 ja hallituksen päätöksen mukaisesti 17.3.2021 yhteensä 13 514 kappaletta, 4.6.2021 yhteensä 13.889 kappaletta ja 3.9.2021 yhteensä 13.333 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna.

OSAKEKURSSIN KEHITYS JA OSAKKEENOMISTUS

Panostaja Oyj:n osakkeen päätöskurssi vaihteli tilikauden aikana 0,67 euron (alin noteeraus) ja 0,99 euron (ylin noteeraus) välillä. Osakkeiden osakevaihto tarkastelujaksolla oli 8.254.582 kappaletta, mikä edustaa 15,7 % osakekannasta. Osakkeen lokakuun 2021 päätöskurssi oli 0,69 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo lokakuun 2021 lopussa oli 36,3 milj. euroa (37,2 milj. euroa). Yhtiöllä oli lokakuun 2021 lopussa 4.605 osakkeenomistajaa (4.697).

HALLITUKSEN EHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 0,03 euroa osakkeelta.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaisi hallituksen päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä enintään 4.700.000 euroa. Valtuutuksen ehdotetaan sisältävän hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoön liittyvistä ehdoista. Valtuutuksen ehdotetaan olevan voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään 7.2.2022 Tampereella.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Panostaja on allekirjoittanut 9.11.2021 sopimuksen Carrot Palvelut Group Oy:n osakkeiden kaupasta yhtiön henkilöomistajille. Carrot Palvelut Group Oy toimii Carrot henkilöstöpalvelukonsernin emoyhtiönä. Kaupan seurauksena Panostajan omistus laskee Carrot Palvelut Group Oy:ssä 19 %:iin. Carrot jatkaa itsenäisenä konsernina ja yhtiön pääomistajana toimii jatkossa Jouni Arolainen. Carrot Palvelut Group on ollut Panostajan omistuksessa vuodesta 2018 lähtien.

Panostajan sijoituskohteen Granon hallitus ja toimitusjohtaja Pekka Mettälä ovat yhteisymmärryksessä sopineet, että Mettälä jättää Granon toimitusjohtajan tehtävät. Yhtiön hallitus on nimittänyt varatoimitusjohtaja Kimmo Kolarin yhtiön väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi ja käynnistänyt uuden toimitusjohtajan hakuprosessin.

NÄKYMÄT TULEVALLE TILIKAUDELLE

Yrityskauppariikkinalla on edelleen tarjolla paljon uusia kohteita ja markkina on siten aktiivinen. Omistusjärjestelyjen ja kasvumahdollisuuksien hyödyntämisen tarve pk-yrityksissä säilyy, mutta markkinoiden suuri likviditeetin määrä ja myyjien kohonneet hintaodotukset tekevät toimintaympäristöstä kuitenkin haastavamman yritysstojen toteuttamiselle. Jatkamme edelleen strategiamme mukaisesti uusien mahdollisten sijoituskohteiden kartoittamista, ja myös irtaantumisten mahdollisuuksia arvioidaan osana sijoituskohteiden omistajastrategioita.

Eri sijoituskohteiden kysyntätilanteen arvioidaan kehittyvän lyhyellä aikavälillä seuraavasti:

- Oscar Softwaren kysyntätilanne säilyy hyvänä.
- Hyggan, Granon ja CoreHW:n kysyntätilanne säilyy tyydyttävänä.

Yllä esitetty kysyntätilanne sisältää epävarmuutta mahdollisen COVID-19 pandemian vaikeutumisen osalta. Tämä voi vaikuttaa etenkin Granon ja Hyggan tulevaan kehitykseen ja siten muuttaa merkittävästi ja nopeasti yllä esitettyä arviota.

MUITA KUIN TALOUDELLISIA TIETOJA KOSKEVA SELVITYS

Tässä selvityksessä annamme tiedot miten Panostaja huolehtii konsernina ympäristöasioista, sosiaalisista asioista sekä työntekijöistä, ihmisoikeuksista ja korruption vastaisesta toiminnasta.

Panostajan hallitus hyväksyy selvityksen vuosittain. Selvityksen antaa emoyhtiö koko konsernin laajuudessa 1.11.2020 – 31.10.2021 väliseltä ajanjaksolta.

Perustuen EU:n direktiiviin (2014/95/EU), kirjanpitolaki edellyttää pörssiyrityksiä raportoimaan edellä mainituista asioista. Kustakin asiasta yhtiön tulee kertoa mm. seuraavista asioista:

- toimintaperiaatteet (politiikat) sekä sovelletut riittävän huolellisuuden turvaavat menetelmät (DD)
- riskit ja riskienhallinta
- tulokset
- tärkeimmät, liiketoiminnalle merkitykselliset muut kuin taloudelliset *KPI –tunnusluvut

YMPÄRISTÖ	SOSIAALISET ASIAT JA TYÖNTEKIJÄT	IHMISOIKEUDET	KORRUPTION TORJUNTA
<ul style="list-style-type: none">• Sähkönkulutus• Hiilijalanjälki	<ul style="list-style-type: none">• Työturvallisuus ja –terveys• Sairauspoissaolot• Työntekijöiden koulutus• Henkilöstön tyytyväisyys	<ul style="list-style-type: none">• Ihmisoikeudet• Eettiset ohjeet• Koulutukseen osallistuminen	<ul style="list-style-type: none">• Korruption ja lahjonnan vastainen toiminta• Eettiset ohjeet• Koulutukseen osallistuminen

Panostajan yhtiöissä pyritään noudattamaan jatkuvan parantamisen periaatetta. Tämä tarkoittaa systemaattista lähestymistapaa ongelmaan tai haasteeseen sekä niiden mahdollisiin aiheuttajiin. Oikeiden resurssien avulla suunnitellaan ja toteutetaan ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet. Edellä mainittujen lisäksi seurataan ja analysoidaan tuloksia varmistaen näin onnistuminen ja kestävä toiminta.

Panostaja on julkaissut konsernin eettisen ohjeistuksen nettisivuillaan. Eettinen ohjeistus sisältää ohjeita periaatteista, käytännöistä ja velvollisuusistamme liiketoimintaympäristöömme, työntekijöitämme, liikekumppaneitamme ja yhteiskuntaa kohtaan.

**KPI eli Key Performance Indicator tarkoittaa tässä Panostajan määrittämää tunnuslukua muista kuin taloudellisista tiedoista*

Liiketoimintamalli

Panostaja on sijoitusyhtiö, joka kehittää aktiivisena omistajana suomalaisia pk-yrityksiä. Panostajalla omistaminen on aktiivista kumppanuutta, johdon työn kehittämistä, kasvupotentiaalin tunnistamista ja potentiaalin

saavuttamisen mahdollistamista. Panostajalle kasvu ja omistaminen ovat vastuullista ja pitkäjänteistä työtä menestyksen eteen.

Panostaja on sitoutunut toimimaan vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti aktiivisena omistajana. Huomioimme uusia sijoituspäätöksiä tehtäessä ja sijoituskohteita kehitettäessä taloudellisten näkökoh- tien lisäksi myös ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät (environmen- tal, social, governance, ESG). Uskomme, että näiden näkökohtien huomioiminen päätöksentekoproses- seissa ja omistamiseen liittyvissä toimenpiteissä on keskeistä sijoituskohteidemme sekä Panostajan pitkän aikavälin menestymisen kannalta. Vastuullisuustyömme tavoitteena on kehittää entistä arvokkaampia, kilpai- lukykyisempiä ja vastuullisempia yrityksiä. Ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyvän riskienhallinnan lisäksi sijoituskohteemme voivat pyrkiä parhaiden käytäntöjen avulla lisäämään tulonlähteitään, innovoimaan uusia tuotteita ja toimintatapoja sekä pienentämään kustannuksiaan.

Panostaja etsii aktiivisesti yrityksiä, joilla on terve talous, ja joiden se uskoo nousevan yhtiön antaman tuen avulla alansa kärkijoukkoon. Panostaja tarjoaa yritykseen työkaluja, jotka tukevat liiketaloudellista osaamista ja strategista johtamista. Panostaja on yrityksen kumppani myös rahoituksen hankinnassa ja yrityskauppojen toteutuksessa. Omistusajan omistaja-arvon kasvu realisoituu kehitysvaiheen jälkeen toteutettavassa irtaan- tumisessa.

Taloudellinen vastuu konsernissa tarkoittaa jatkuvaa pyrkimystä kannattavaan toimintaan. Kannattava toi- minta mahdollistaa jatkuvan kehittymisen liiketoiminnan kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi. Se on myös edellytys sille, että konserni pystyy pitämään huolta henkilöstöstä, suorittamaan veloitteensa yhteiskunnalle ja muille yhteistyökumppaneille sekä kantamaan vastuuta ympäristöasioiden kehittämistä. Panostajassa noudate- taan voimassa olevia lakeja ja asetuksia.

Taloudellinen tavoite tulee saavuttaa vastuullisin ja eettisin keinoin - ympäristö- ja sosiaalinen vastuu huomi- oon ottaen. Vastuullinen toiminta kestävän kehityksen periaatteella on pitkällä tähtäimellä kannattavan liike- toiminnan kulmakivi. Panostajan vastuullisen sijoittamisen periaatteet kuvaavat lähestymistapaamme vastuul- liseen liiketoimintaan. Selvityksessä esitetään päätöksenteko- ja omistajuuskäytäntöjä, joita sovelletaan Pa- nostajan toiminnassa.

YMPÄRISTÖASIAT

Panostaja –konserni tuntee vastuunsa ympäristöasioissa ja pyrkii jatkuvasti vähentämään ympäristön kuor- mitusta sekä vaalimaan kestävän kehityksen periaatteita. Panostajan merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät sähkönkulutukseen, painomateriaalien käyttöön, tuotteiden jakeluun ja kuljetuksiin. Panostajassa py- ritään estämään ja minimoimaan haitalliset ympäristövaikutukset tehokkaalla toiminnalla ja materiaalien käy- töllä sekä vastuullisella hankinnalla. Konsernissa suojellaan ja ylläpidetään ympäristöä noudattamalla ympä- ristölainsäädäntöjä, parantamalla toimintojen energiatehokkuutta sekä vähentämällä jätteiden määrää. Aihe- alue sisältyy Panostajan eettiseen ohjeistukseen. Panostajan tytäryhtiöllä Granolla on käytössä sertifioitu ympäristöhallintajärjestelmä ISO14001:2015. Standardin mukaisesti noudatetaan jatkuvan parantamisen pe- riaatteita. Muiden tytäryhtiöiden osalta Panostaja kehittää riittävän huolellisuuden turvaavia menetelmiä.

Panostajassa on tunnistettu keskeisiksi ympäristöön liittyvistä KPI-tunnusluvuista sähkönkulutus sekä hiilija- lanjälki. Konsernin yhtiöt toimivat erilaisilla toimialoilla ja sähkönkulutuksen osalta energian käyttö vaihtelee yhtiöiden välillä. Panostaja ei kuulu energiaintensiiviseen teollisuuteen ja arvioi ympäristöriskinsä alhaiseksi.

Yhtiöt raportoivat sähkönkulutuksensa kaikista toiminnassa mukana olevista kiinteistöistä. Kulutustiedot ke- rätään energiayhtiöiden raporteista ja yhtiöiden luvut lasketaan yhteen. Konsernin tunnusluku sähkönkulutus (MWh) on 6.965 (10.432).

Kasvihuonekaasupäästöt raportoidaan kansainvälisten GHG Protocol -raportointiperiaatteiden mukaisesti. Konsernissa seurataan hiilidioksidipäästöjä Scope 2:n tunnuslukujen mukaan (tn CO₂).

Tunnusluku kattaa ostetun energian aiheuttamat päästöt alakonserneissa. Sähkönkulutustiedot on saatu yh- tiöiden sähköntoimittajilta. Kaikkien yhtiöiden toimipisteistä on kerätty nämä tiedot ja on konsolidoitu yhteen. Scope 2 päästöt lasketaan ja raportoidaan kahdella tavalla:

1. **Market based** (sähkö Sopimuskohtaisiin kasvihuonekaasupäästöihin / jäännösjakaumaan perustuva menetelmä). Markkinaperusteinen sähkönkulutuksesta aiheutuva päästömäärä on 1.616 tnCO₂ (2.859)

Market based päästötieto on laskettu kaavalla: $\text{Sähkönkulutus (kWh)} * \text{päästökerroin (gCO}_2\text{/kWh)}$

2. **Location based** tavalla (Suomen sähköntuotannon keskimääräisiin kasvihuonekaasupäästöihin perustuva menetelmä). Sijaintiperusteinen (location based) sähkönkulutuksesta aiheutuva päästö-määrä on 1.042 tnCO₂. (1.471)

Sijaintiperusteinen päästötieto on laskettu kertomalla sähkönkulutus Suomen sähköntuotannon keskimääräisellä päästökertoimella 131 g CO₂ / kWh. Vuonna 2020 päästökerroin oli 141 g CO₂ / kWh.

Merkittävin syy sähkönkulutukselle ja kasvihuonepäästöjen muutokselle vertailuvuodesta on konsernin kolmen liiketoiminnan myynti sekä painotuotannon volyymin pienentyminen.

Konserni tulee antamaan osana vuosikertomusta kirjanpitolain 3a luvun 2 § 7 mom. edellyttämät tiedot kirjanpitolain 3a luvun 5 §:n mukaisena erillisenä selvityksenä. Erillinen selvitys julkaistaan yhtiön verkkosivuilla viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

SOSIAALISET ASIAT JA TYÖNTEKIJÄT

Koronaviruspandemia jatkuminen heijastui edelleen Panostajan toimintaan. Heti pandemian eskaloitumisen jälkeen konsernin yhtiöissä otettiin käyttöön varotoimia henkilökunnan ja asiakkaiden terveyttä ja hyvinvoinnin suojelemiseksi sekä palveluiden toimivuuden varmistamiseksi. Yhtiöissä jatkettiin mahdollisuuksien mukaan etätöiden tekemistä ja kontakteja työpaikoilla pyrittiin minimoimaan. Yhtiöt pystyivät sopeutumaan poikkeustilanteeseen ilman palvelukatkoja.

Konsernissa on tunnustettu henkilöstön terveyteen, työturvallisuuteen ja työympäristöön liittyviä riskejä. Konsernin eettisessä ohjeistuksessa kerrotaan periaatteista, käytännöistä ja velvollisuuksista.

Sosiaalinen vastuu on olennainen osa henkilöstön hyvinvointia. Panostaja haluaa luoda turvalliset ja terveelliset työolot, jotka perustuvat kunnioitukseen ja oikeudenmukaisuuteen.

Panostaja ei hyväksy häirintää, uhkailua, kiusaamista tai syrjintää missään muodossa. Yhtiössä kunnioitetaan ja kohdellaan työntekijöitä yhdenvertaisesti. Panostaja tarjoaa etenemismahdollisuuksia tasapuolisesti kaikille työntekijöille sukupuoleen, ikään, arvoihin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin katsomatta.

Konsernissa pyritään edistämään työhyvinvointia ja parantamaan työelämän laatua työyhteisössä. Henkilöstön tasapuolinen kohtelu ja tasa-arvon edistäminen ohjaavat esimiestyötä. Johtamisessa otetaan huomioon myös eri-ikäisten erilaiset elämäntilanteet, arvot ja odotukset.

Panostaja huolehtii työhyvinvoinnista panostamalla hyvään johtamiseen ja esimiestyöhön, toimivaan vuorovaikutukseen ja sisäiseen viestintään sekä edistämällä hyvää ja luottamuksellista työilmapiiriä.

Vuosittain yhtiöiden johdolle järjestetään koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Lisäksi tarjotaan esimies- ja mentorointivalmennuksia. Kuluneella tilikaudella toteutettiin Panostaja Akatemian esihenkilövalmennus. Kuluneella kaudella sekä vertailukaudella nämä tilaisuudet on pidetty pääasiassa etävalmennuksina ja -tapamisina.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja siihen liittyviä tekijöitä on tutkittu vuodesta 2013 lähtien. Loppuvuodesta 2020 siirryttiin ketterään Pulssi-kyselyyn. Pulssi-kysely on toteutettu tilikauden aikana joka toinen kuukausi. Kyselyn tarkoituksena on selvittää ja mitata Panostaja-yhtiöiden henkilöstön työtyytyväisyyttä ja -hyvinvointia. Lyhyt ja ytimekäs useammin kuin vain kerran vuodessa tehtävä kysely mahdollistaa täsmäreagoinnin ja proaktiivisen toiminnan.

Työtyytyväisyys on pysynyt koko mittauksia tehdyn yhdeksän vuoden aikana hyvänä. Myös työterveyden kautta seurataan yhtiöiden työilmapiiriä ja sen kehittymistä.

Konsernissa pidetään tärkeänä, että henkilöstö on pätevää hoitamaan tehtäviään vastuullisesti. Uusien työntekijöiden perehdyttämisestä huolehditaan ja henkilökuntaa koulutetaan aktiivisesti. Kouluttautuminen on olennainen osa päivittäistä työskentelyä. Konsernin yritysillä on omia koulutusjärjestelmä ja työntekijöillä henkilökohtainen kehitysuunnitelma.

Yhtiöissä kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon ja kannustetaan henkilökuntaa liikku-
maan. Konsernin yhtiöissä on varhaisen tuen malli, jonka tavoitteena on varmistaa työkykyyn ja työhyvin-
vointiin liittyvien tekijöiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen riittävän varhaisessa vaiheessa. Panostajalle
on tärkeää, että henkilökunta on innostunut omasta työstään ja että työilmapiiri säilyy hyvänä.
Jokainen alakonserni huolehtii työpaikan työturvallisuudesta ja työterveyteen liittyvistä asioista

Panostajassa seurataan kuukausittain työntekijöiden poissaolojen määrää sekä tapahtuneita työtapaturmia.
Henkilöstöhallinto kirjaa työntekijöiden poissaolot, sattuneet työtapaturmat sekä henkilöstön keskimääräiset
koulutuspäivät. Työterveys raportoi säännöllisesti keräämistään tilastoista. Näistä tiedoista johdetaan kon-
sernin seuraavat ei taloudelliset tunnusluvut:

Tunnuslukujen muutos vertailuvuodesta johtuu pääasiassa kolmen alakonsernin myymisestä tilikauden ai-
kana sekä konsernin työntekijöiden etätyöskennelystä pandemian laajetessa. Koulutustilaisuuksia on samasta
syystä ollut huomattavasti aikaisempaa vähemmän.

	2021	2020	2019	2018	2017
Työtapaturmien lkm	16	53	91	85	47
Työtapaturmat suhteutettuna työtunteihin (Lost time incident frequency)	6,8	17,7	25,1	21,7	17,6
Sairauspoissaoloaste %	2,4	3,4	3,2	2,7	2,8
Koulutuspäivien lukumäärä	1 129	1 138	1 853	1 518	459

Lost time incident frequency

Vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneiden työtapaturmien lukumäärä / tehdyt työtunnit) * 1 000 000
Poissaoloaikaan lasketaan tilikauden sairastajan- ja tapaturma-ajan sekä lapsen sairauteen liittyvät poissaolot.

Sairauspoissaoloaste %

Sairauspoissaolopäivien määrä tilikaudella 1.11. – 31.10. / (Teoreettinen säännöllinen työaika päivinä tilikaudella) * 100

IHMISOIKEUDET

Panostaja on arvioinut ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyvän riskinsä alhaiseksi, mutta siitä huolimatta
on kuitenkin olemassa riski, että konsernin omassa toiminnassa ja konsernin toimitusketjussa loukataan ih-
misoikeuksia. Nämä loukkaukset voivat vaikuttaa kielteisesti yksittäisiin henkilöihin ja vahingoittaa Panosta-
jan mainetta.

Panostaja kunnioittaa kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia sekä pyrkii rakentamaan menet-
telytapansa ja käytäntönsä siten, että ihmisoikeuksien kunnioittaminen tulee huomioituksi kaikessa yhtiön
toiminnassa. Konsernissa noudatetaan työlaainsäädäntöä, työehtosopimuksia sekä YK:n ihmisoikeuksien
julistuksessa määritellyjä ihmisoikeuksia, joita ovat mm. ihmisten tasa-arvoisuus, syrjinnän kieltä sekä mieli-
piteen- ja uskonnonvapaus. Eettisessä ohjeistuksessa Panostaja on ohjeistanut henkilöstölle kanavan rikko-
musten ilmoittamiselle. Yhtään ihmisoikeuksien vastaista rikkomusta ei ilmoitettu vuonna 2021.

Panostaja kieltää eettisessä ohjeistuksessaan kaiken ihmisoikeuksia loukkaavan toiminnan. Eettisen ohjeis-
tuksen sisältöä käsittelevän koulutuksen konsernissa tilikauden päättyessä on suorittanut 58 % (vertailu-
vuonna 91 %). Huomattavasti alhaisempi tunnusluku johtuu Granon suorituskäytännön muuttumisesta.
Grano on ottanut kurssille käyttöön uudelleen suoritustoiminnan, joka pyytää henkilöä suorittamaan eettisen
ohjeiston kurssin vuoden välein uudelleen. Tästä johtuen koko henkilökunta ei ole vielä ehtinyt reagoida
muutokseen, joten suorittaneiden määrä on hieman pienempi kuin aikaisempina vuosina.

KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUNTA

Panostaja noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia. Panostajan yhtiöt kilpailevat reilusti ja rehellisesti
huomioiden aina kilpailulainsäädännön. Konsernin yhtiöt eivät osallistu kartelleihin eivätkä keskustele kilpaili-
joiden kanssa sopimusehdoista, hinnoista tai muista kilpailuun liittyvistä asioista. Panostaja kieltää korruption

ja lahjonnan kaikessa toiminnassaan, eikä hyväksy keneltäkään yhteistyökumppanilta tai toimittajalta palveluita, hyödykkeitä, matkoja tai muuta sellaista, jotka ylittävät normaalin kohteliaisuuden rajan. Aihealue sisältyy Panostajan eettiseen ohjeistukseen.

Korruptioon liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi ovat osa Panostajan ja sen liiketoimintayksiköiden yleistä riskinarviointia. Korruptiota ja lahjontaa voi kuitenkin esiintyä Panostajan omassa toiminnassa tai yhtiön toimitusketjussa. Korruptio- ja lahjontatapaukset voivat johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin. Vaikka Panostajan omiin toimintoihin ja palveluihin ei näiden arviointien perusteella liitetä suurta korruptioriskiä, se pyrkii joka tapauksessa sisällyttämään vastuulliset liiketoimintakäytännöt kaikkiin toimintansa osa-alueisiin. Panostaja on ohjeistanut henkilöstölle kanavan rikkomusten ilmoittamiselle. Yhtään lahjonnan vastaista rikkomusta ei ole ilmoitettu tilikauden eikä vertailukauden aikana.

TUNNUSLUVUT

	2021	2020	2019	
Liikevaihto, M€	133,0	132,9	147,5	
Liikevoitto, M€	2,0	4,1	0,1	
% liikevaihdosta	1,5	3,1	0,0	
Tilikauden voitto, M€	-1,0	-3,4	2,5	
Oman pääoman tuotto (ROE) ,%	-1,4	-4,6	3,1	
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	0,8	0,3	3,8	
Omavaraisuusaste, %	37,2	33,6	41,3	
Gearing, %	83,1	90,1	67,5	
Current ratio	1,0	1,0	1,0	
Bruttoinvestoinnit, M€	5,0	4,7	7,9	
% liikevaihdosta	3,7 %	3,5 %	4,3 %	
Konsernin henkilökunnan lukumäärä keskim.	1 480	1 727	1 969	
Tulos/Osake (EPS), €, laimentamaton	*	-0,03	-0,08	0,03
Tulos/Osake (EPS), €, laimennettu	*	-0,03	-0,08	0,03
Oma pääoma / Osake, €		0,75	0,82	0,96
Osinko / Osake, €	1)	0,03	0,03	0,05
Lisäosinko / Osake, €				0,03
Osinko/Tulos % laimentamaton		-92,7	-36,1	159,2
Osinko/Tulos % laimennettu		-92,7	-36,1	159,2
Lisäosinko/Tulos % laimentamaton				95,5
Lisäosinko/Tulos % laimennettu				95,5
Efektiiivinen osinkotuotto %	4,3	4,2	6,4	
Tilikauden ulkona oleva keskimäär. osakemäärä, 1 000 kpl	52 525	52 392	52 298	
Osakkeiden lukumäärä tilik. lopussa, 1 000 kpl	53 333	52 533	52 533	
Osakkeen tilikauden päätöskurssi, €	0,69	0,71	0,78	
Osakkeen alin kurssi, €	0,67	0,51	0,77	
Osakkeen ylin kurssi, €	0,99	1,00	1,16	
Osakkeen keskimääräinen kurssi tilikaudella, €	0,73	0,75	0,86	
Osakekannan markkina-arvo, M€	36,3	37,2	40,8	
Osakkeen vaihto, 1 000 kpl	8 255	5 808	9 499	
Osakkeen vaihto, %	15,7	11,1	18,1	

1) Hallituksen esitys

* Tilintarkastettu tunnusluku

Taloudelliset tunnusluvut antavat tiiviin kuvauksen yhtiön liiketoiminnan kehityksestä, taloudellisesta asemasta sekä voitonjaosta.

Tilikauden 2019 tunnuslukuja ei ole muutettu kuluneen tilikauden aikana tapahtuneiden yritysmyyntien tai – lopetusten johdosta

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	$\frac{\text{Tulos rahoituserien jälkeen} + \text{rahoituskulut} + \text{voitto/tappio myydyistä liiketoiminnoista} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{koroton vieras pääoma (keskimäärin tilikauden aikana)}}$
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	$\frac{\text{Tilikauden tulos} \times 100}{\text{Oma pääoma (keskimäärin tilikauden aikana)}}$
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Korolliset nettovelat	Korolliset velat – korolliset saamiset -rahoitusvarat
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}}$
Oma pääoma / Osake	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Tulos / Osake (EPS)	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$
Current Ratio	$\frac{\text{Lyhytaikaiset varat}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$
Osinko / Osake	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko / Tulos, %	$\frac{\text{Osinko} / \text{osake} \times 100}{\text{Tulos} / \text{osake (EPS)}}$
Effektiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko} / \text{osake} \times 100}{\text{Osakkeen kurssi tilinpäätöspäivänä}}$

Tunnuslukujen täsmäytyslaskelma – korolliset velat ja korolliset nettovelat

M€

31.10.2021 31.10.2020

Velat yhteensä	107,5	140,9
Korottomat velat	32,2	37,6
Korolliset velat	75,3	103,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	25,2	22,9
Korottomat saamiset	20,4	17,8
Korolliset saamiset	4,8	5,1
Korolliset velat	75,3	103,4
Korolliset saamiset	4,8	5,1
Rahavarat	14,2	34,3
Korolliset nettovelat	56,3	64,0

TILINPÄÄTÖS TILIKAUDELTA 1.11.2020 - 31.10.2021

KONSERNIN TULOSLASKELMA, IFRS

(1 000 euroa)

	Liitetieto	1.11.2020 - 31.10.2021	1.11.2019 - 31.10.2020
Liikevaihto		132 984	132 916
Liiketoiminnan muut tuotot	9	2 073	789
Materiaalit ja palvelut		38 060	39 160
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	11	64 802	59 465
Poistot ja arvonalentumiset	12	14 568	16 040
Liiketoiminnan muut kulut	13	15 606	14 958
Liiketulos		2 020	4 081
Rahoitustuotot	14	258	348
Rahoituskulut	15	-2 463	-2 856
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	10	206	233
Tulos ennen veroja		21	1 807
Tuloverot	16	-62	-1 275
Tulos jatkuvista liiketoiminnoista		-42	532
Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista	7	-918	-3 970
Tilikauden tulos		-959	-3 438
Jakautuminen			
	Emoyhtiön osakkeenomistajille	-1 700	-4 351
	Määräysvallattomille	741	913
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €	17		
Laimentamaton		-0,019	-0,011
Laimennettu		-0,019	-0,011
Tulos/osake myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €	17		
Laimentamaton		-0,013	-0,072
Laimennettu		-0,013	-0,072
Tulos/osake jatkuvista ja myydyistä € liiketoiminnoista	17		
Laimentamaton		-0,032	-0,083
Laimennettu		-0,032	-0,083
Laaja konsernin tuloslaskelma			
Kauden tulos		-959	-3 438
Laajan tuloslaskelman erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Muuntoerot		-165	-5
Kauden laaja tulos		-1 124	-3 443

16

Jakautuminen			
	Emoyhtiön osakkeenomistajille	-1 865	-4 356
	Määräysvallattomille	741	913

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä

KONSERNIN TASE, IFRS

(1 000 euroa)

	Liitetieto	31.10.2021	31.10.2020
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	18	80 140	88 010
Muut aineettomat hyödykkeet	18	10 284	12 633
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	19	26 402	32 177
Osuudet osakkuusyhtiöissä	20	2 642	3 575
Muut pitkäaikaiset varat	21	4 097	5 818
Laskennalliset verosaamiset	23	8 062	6 248
Pitkäaikaiset varat yhteensä		131 628	148 462
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	24	5 157	6 330
Myyntisaamiset ja muut saamiset	25	25 048	22 868
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	25	115	40
Rahavarat	26	14 224	34 255
Lyhytaikaiset varat yhteensä		44 544	63 494
Myytavissä olevat pitkäaik. omaisuuserät		6 668	0
Varat yhteensä		182 842	211 958
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27	5 569	5 569
Ylikurssirahasto	27	4 646	4 646
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	27	13 719	13 612
Muuntoero		-82	-282
Kertyneet voittovarot		15 623	19 282
Yhteensä		39 473	42 827
Määräysvallattomien omistajien osuus		28 270	28 185
Oma pääoma yhteensä		67 744	71 012
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	23	6 318	6 727
Rahoitusvelat	28	55 153	71 119
Pitkäaikaiset velat yhteensä		61 472	77 847
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	28	20 274	32 264
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		332	232
Ostovelat ja muut velat	29	25 449	30 605
Lyhytaikaiset velat yhteensä		46 056	63 100
Velat yhteensä		107 528	140 947

Myytävissä olevat pitkäaikaiset velat	7 571	0
Oma pääoma ja velat yhteensä	182 842	211 958

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA, IFRS

(1 000 euroa)

	2021	2020
Liiketoiminta		
Tilikauden tulos	-959	-3 438
Oikaisut:		
Poistot	14 568	20 340
Rahoitustuotot ja -kulut	2 205	2 843
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-206	-233
Verot	62	1 230,1
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-763	-40
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	752	745
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	15 659	21 447
Käyttöpääoman muutos		
Korottomien saamisten muutos	-4 028	5 681
Korottomien velkojen muutos	-92	-4 152
Verottajan maksujärjestelyvelkojen muutos	-4 786	8 251
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 091	238
Käyttöpääoman muutos	-9 996	10 019
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	5 662	31 465
Rahoituserät ja verot:		
Maksetut korot	-2 261	-2 753
Saadut korot	53	202
Maksetut verot	-211	-338
Rahoituserät ja verot	-2 420	-2 890
Liiketoiminnan nettorahavirta	3 242	28 575
Investoinnit		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-4 981	-4 490
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynti	631	176
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	0	-226
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	2 965	540
Osakkuusyhtiöiden hankinta	0	0
Osakkuusyhtiöiden myynti	1 521	1
Muiden osakkeiden myynnin luovutusvoitot	0	0
Myönnetyt lainasaamiset ja takaisinmaksut	761	2 135
Investointien nettorahavirta	897	-1 865
Rahoitus		
Osakeanti	61	0
Lainojen nostot	2 148	11 867
Lainojen takaisinmaksut	-15 411	-7 966
Vuokrasopimusvelkojen takaisinmaksut	-8 000	-9257
Omien osakkeiden hankinta	-532	-264
Omien osakkeiden luovutus	0	0

Maksetut osingot	-2 443	-3 214
Rahoituksen nettorahavirta	-24 176	-8 834
Rahavarojen muutos	-20 037	17 877
Rahavarat kauden alussa	34 255	16 381
Valuuttakurssien vaikutus	5	-3
Rahavarat kauden lopussa	14 224	34 255

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1 000 euroa

	Lii- te- tieto	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun va- paan oman pääoman ra- hasto	Muu nto- erot	Kerty- neet voitto- varat	Yh- teensä	Määräys- vallatto- mien omis- tajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.11.2019		5 569	4 646	13 550	-353	26 928	50 341	29 211	79 552
						-511			
Oikaistu oma pääoma 1.11.2019		5 569	4 646	13 550	-353	26 416	49 828	29 211	79 040
Laaja tulos									
Tilikauden tulos						-4 351	-4 351	913	-3 438
Muuntoerot					71	-76	-5		-5
Tilikauden laaja tulos yh- teensä		0	0	0	71	-4 427	-4 356	913	-3 443
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako	27					-2 619	-2 620	-751	-3 371
Omien osakkeiden luovutus	27, 35			62			62		62
Palkitsemisjärjestelmä	35					64	64		64
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		0	0	62	0	-2 555	-2 493	-751	-3 244
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat johtaneet määräysvallan menettämiseen							0	-935	-935
Määräysvallattomien omis- tusosuuksien hankinnat	8					-152	-152	-253	-405
Oikaistu oma pääoma 31.10.2020		5 569	4 646	13 612	-282	19 282	42 827	28 185	71 012
Oikaistu oma pääoma 1.11.2020		5 569	4 646	13 612	-282	19 282	42 827	28 185	71 012
Laaja tulos									
Tilikauden tulos						-1 700	-1 700	741	-959
Muuntoerot					200	-365	-165		-165
Tilikauden laaja tulos yh- teensä		0	0	0	200	-2 065	-1 865	741	-1 124
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako	27					-1 576	-1 576	-415	-1 991
Omien osakkeiden luovutus	27, 35			107			107		107
Palkitsemisjärjestelmä	35					63	63		63
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		0	0	107	0	-1 513	-1 406	-415	-1 821
Tytäryhtiöomistusosuuksien muutokset									
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa.						17	17	18	35
Määräysvallattomien omis- tusosuuksien hankinnat	8					-99	-99	-259	-358
Oma pääoma 31.10.2021		5 569	4 646	13 719	-82	15 623	39 474	28 270	67 744

* Vertailukauden omassa pääomassa on mukana verotarkastuksen perusteella aiemmilta tilikausilta 2018-2019 emoyhtiön muista kuluista vähennettyjen arvonlisäverojen oikaisu.

KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Emoyhtiö Panostaja Oyj sijoittaa suomalaisiin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin hankkimalla näistä pääosin enemmistöomistuksia. Panostaja Oyj yhdessä sen tytäryritysten kanssa ("Panostaja" tai "konserni") muodostavat konsernin, jonka päämarkkina-alue on Suomi. Panostajalla on tilinpäätöshetkellä neljä enemmistöomistuksessa olevaa sijoituskohdetta.

Panostaja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, joka toimii Suomen valtion lainsäädännön alaisena. Yhtiön osakkeet on noteerattu julkisesti vuodesta 1989. Yhtiön osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä. Yhtiön kotipaikka on Tampere ja sen pääkonttorin osoite on Kalevantie 2, 33100 Tampere, mistä jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa. Panostaja Oyj:n hallitus on kokouksessaan 13. joulukuuta 2021 hyväksynyt tämän konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen 7.2.2022 pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.10.2021 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn nettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja. Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Tietoa harkinnasta ja olennaisista arvioepävarmuuteen liittyvistä ratkaisuksista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamien tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja jolla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät".

Yhdistelyperiaatteet

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Panostaja Oyj ja kaikki sen tytäryritykset.

Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on

otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääomanehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia. Näiden vaikutus on huomioitu hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti tai muihin laajan tuloksen eriin. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisessä tuloslaskelmassa sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomien omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappiosta ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen.

Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrietyksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Osakkuusyrietyssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin omistusosuutta vastaava tulos esitetään konsernin tuloslaskelmassa rivillä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Segmenttiraportointi

Konsernin segmenttiraportointi perustuu liiketoiminnallisiin segmentteihin. Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, joka vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmentille ja niiden tuloksen arvioinnista, on määritelty Panostajan johtoryhmä.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä monetaariset saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisesta syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi kauden keskipäivän kurssia ja taseet tilinpäätöspäivän päättämiskursseja käyttäen. Tilikauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja omassa pääomassa aiheuttavat muuntoeron, joka kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin ja se sisältyy omassa pääomassa erään muuntoerot. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Kun ulkomainen yksikkö myydään osittain tai kokonaan, omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana myyntivoittoa tai tappiota.

Liikevaihto ja tuloutusperiaatteet

Liikevaihto sisältää tuotteiden ja palvelujen myynnistä saadut tuotot käypään arvoon arvostettuna välillisillä veroilla ja alennuksilla oikaistuna. Konsernissa pääsääntöisesti tuotot tuotteiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut, niiden hallintaoikeus ja todellinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle sekä maksusuoritus on todennäköinen. Vastaavasti tuotot palveluista pääsääntöisesti kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Segmentikohtaiset liikevaihdon tuloutusperiaatteet on esitetty segmenttinformaation yhteydessä liitetiedossa 5.

Liikevoitto

IAS 1 – Tilinpäätöksen esittäminen ei määrittele liikevoiton tai –tappion käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kuluilla oikaistuna, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumiset sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton alapuolella. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä, muuten ne ovat kirjattu rahoituseriin.

Tuloverot

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallinen vero on kirjattu tilinpäätöspäivään mennessä säädetyillä verokannoilla. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät hankittujen yritysten nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, tilinpäätössiirroista ja käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen

kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan tältä osin aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja myydyt toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Jos niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä sen sijaan, että se kertyisi niiden jatkuvasta käytöstä, ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Poistot pitkäaikaisista omaisuus-eristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta-aluetta tai maantieteellistä toiminta-aluetta, on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä merkittävästä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, tai on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Myytyjen toimintojen tulos esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan liikearvo testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta ja se arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoidaan, kun niiden voidaan luotettavasti odottaa tuottavan konsernille taloudellista hyötyä tulevaisuudessa sekä kun hankintameno pystytään luotettavasti määrittämään ja myös muut IAS 38:n kriteerit, kuten tuotteen tekniset ja taloudelliset toteuttamiskriteerit, täyttyvät. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi. Aiemmin kuluksi kirjatut kehittämissenot ei aktivoida myöhempinä tilikausina.

Muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen ja kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Yhtiön kaikilla aineettomilla hyödykkeillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika.

Aineettomia oikeuksia ovat ohjelmistolisenssit, liittymismaksut ja asiakassuhteet. Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät ohjelmistoja.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelmanmukaiset ohjeelliset poistoajat:

Kehittämismenot 5-10 vuotta

Aineettomat oikeudet 3 - 5 vuotta

Muut aineettomat hyödykkeet 5 - 10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset 20 - 25 vuotta

Koneet ja kalusto 3 - 5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet 3 - 10 vuotta

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat arvioidaan ja oikaistaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, niitä muutetaan vastaavasti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot määritetään vertaamalla myyntihintaa kirjanpitoarvoon, ja ne esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muina tuottoina tai kuluina.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokranantajan kannettavaksi, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muihin vuokrasopimuksiin liittyviä vuokravastuita ei kirjata taseeseen ja niihin liittyvät vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluksi tasasuuruksina erinä vuokraajan kuluessa.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset. IFRS 16:n mukaan kaikki vuokrasopimukset esitetään vuokralleottajan taseessa. Standardi edellyttää yhtiöitä kirjaamaan käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokravelat taseeseen. Nämä arvostetaan tulevien vuokranmaksujen nykyarvoon. Käyttöoikeusomaisuuseristä tehdyt poistot kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan kirjataan myös vuokrasopimusvelasta aiheutuvat korkokulut.

Standardin seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset on merkitty käyttöomaisuuserinä taseeseen pois luki- lyhytaikaiset alle 12 kk sopimukset ja arvoltaan vähäiset sopimukset. Vastuina käsiteltävien sopimusten ja IFRS 16 mukaisten vuokrasopimusten käsitteet poikkeavat kuitenkin toisistaan, mistä johtuen taseeseen kirjattavien sopimusten määrä voi poiketa vastuiden määrästä. Taseeseen kirjatut sopimukset koostuvat toimitilojen, laitteiden ja autojen vuokrasopimuksista.

Sovellettavien tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti konserni kirjaa vuokrasopimukset taseeseen vuokravelo- koina ja käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokranmaksut esitetään velkojen takaisinmaksuina ja niihin liittyvinä korkokuluina. Vuokranmaksut esitetään rahoituksen rahavirrassa ja vuokriin liittyvät korot liiketoiminnan ra- havirrassa. Lyhytaikaisiin ja arvoltaan vähäisiin vuokrasopimuksiin liittyvät vuokranmaksut sekä muuttuvat vuokrat esitetään liiketoiminnan rahavirrassa.

Vuokravelan nimellisarvo arvostetaan vuokranmaksujen nykyarvoon. Vuokranmaksut eivät sisällä muuttuvia vuokria. Muuttuvat vuokrat, joita ei sisällytetä vuokravelan alkuperäiseen arvoon, kirjataan suoraan tuloslas- kelmaan. Vuokrakausi on vuokrasopimuksen ei-peruutettavissa oleva kausi sekä lisäksi jatko- tai irtisano- misoptio, jos vuokralle ottaja tulee kohtuullisen todennäköisesti käyttämään jatko-option. Toistaiseksi voi- massa olevien vuokrasopimusten vuokrakaudet määritellään johdon tekemien realististen arvioiden perus- teella. Vastaiset vuokranmaksut on diskontattu konsernin arvioidulla lisäluoton korolla.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilikauden päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä havaitaan, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyö- dykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuotta- vien yksikköjen tasolla.

Arvonalentumistappio kirjataan, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittää kerry- tettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Rahavirtaa tuottavan yksi- kön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua lii- kearvoa ja sen jälkeen vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uu- delleen.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko niin, että se on käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa perustuen diskonttauskorkoihin, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannusta ennen veroja. Käytetyt diskonttauskorot on määritelty ennen veroja ja niissä on otettu huomioon myös kyseisten rahavirtaa tuottavien yksiköiden erityinen riski.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Arvonalentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi (poistoilla vähennettynä), jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Julkiset avustukset

Aineettomien hyödykkeiden tai aineellisten hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset vähennetään asianomaisen omaisuuserän kirjanpitoarvosta silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty FIFO-menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet välittömät menot sekä muut välilliset kohdistettavat menot. Valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenoon luetaan materiaalien ostomenon, välittömän työn ja muiden välittömien menojen lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista, mutta ei myynnin tai rahoituksen kustannuksia. Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta.

Rahoitusjohdannaiset

Konsernilla ei ole muita oleellisia johdannaissopimuksia kuin koronvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Konserni ei sovelta suojauslaskentaa koronvaihtosopimukseen, koska koronvaihtosopimukset eivät täytä IFRS 9:ssä määriteltyjä suojauslaskennan ehtoja. Tällöin suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai -kuluhin.

Rahoitusvarat ja Rahoitusvelat

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat on luokiteltu IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: jaksotettuun hankintamenoon, käypään arvoon tuloksen kautta ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettaviin rahoitusvaroihin. Luokittelu on tehty hankinnan tarkoituksen ja rahavirtaominaisuuksien perusteella alkuperäisen hankinnan yhteydessä. rahoitusvarat, jotka erääntyvät 12 kuukauden sisällä, sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupankäyntipäivän perusteella eli päivänä, jona konserni sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet sijoituksen rahavirtoihin ovat lakanneet tai siirretty toiselle osapuolelle ja konserni on siirtänyt omistukseen liittyvät riskit ja edut olennaisilta osin toiselle osapuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu rahastosijoitukset ja johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Konsernilla ei ole muita oleellisia johdannaissopimuksia kuin koronvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman rahoitustuottoihin- tai kuluihin. Rahastosijoitukset sisältävät korkorahasto-osuuksia.

Jaksotettuun hankintamenuun arvostettaviin rahoitusvaroihin sisältyvät lainasaamiset, myyntisaamiset, siirto- saamiset ja muut saamiset. Myyntisaamisten arvonalentumiset kirjataan odotettuihin luottotappioihin perustuen käyttäen yksinkertaistettua mallia, joka on kuvattu liitetiedossa 25 Myyntisaamiset ja muut saamiset. Myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät kirjataan pois taseesta lopullisina luottotappioina, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua. Viitteitä siitä, ettei maksua voida kohtuudella odottaa, ovat velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 360 päivää. Myyntisaamisista ja sopimukseen perustuvista omaisuuseristä johtuvat arvonalentumistappiot esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa kuluissa.

Konserni luokittelee käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettaviksi rahoitusvaroiksi noteeraamattomat osakesijoitukset, jolloin käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, eikä niitä luokitella tulosvaikutteisiksi osakkeiden myynnin yhteydessä. Osakkeista saatavat osingot kirjataan rahoitustuottoihin, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Ne kuuluvat lyhytaikaisiin varoihin, ellei johdolla ole aikomusta pitää kyseistä sijoitusta kauemmin kuin 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lukien.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Käytetyt pankkitililimit on esitetty muissa pitkäaikaisissa veloissa. Konserni on arvioinut, että rahavaroista odotettavissa oleva luottotappio on mitätön.

Rahoitusvelat

Lainat kirjataan alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenoilla vähennettynä. Tämän jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää; saadun maksun (transaktiomenoilla vähennettynä) ja takaisin maksettavan määrän välinen erotus kirjataan korkokuluksi laina-aikana.

Lainat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta lykätä niiden suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän tilinpäätöspäivästä.

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi, kun ne toteutuvat. Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenua silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti.

Covid -19 pandemian johdosta osa konsernin yhtiöistä on tehnyt veroviranomaisten kanssa veroihin liittyvien suoritusten maksujärjestelyitä. Nämä velat sisältyvät muihin korollisiin velkoihin.

Oma pääoma

Konserni luokittelee liikkeeseen laskemansa instrumentit niiden luonteen perusteella joko omaksi pääomaksi tai rahoitusvelaksi. Oman pääoman ehtoinen instrumentti on mikä tahansa sopimus, joka osoittaa oikeutta osuuteen yhteisön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähen-

nyseränä. Jos konserni hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumenttejaan, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta.

Eläkevastuut

Konsernin eläkejärjestelyt on luokiteltu maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisella eläkejärjestelyllä tarkoitetaan järjestelyä, jossa yhtiö suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yhteisölle. Yhtiöllä ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, jos kyseisellä erillisellä yhteisöllä ei ole riittävästi varoja suorittaakseen kaikille henkilöille heidän kuluvalta tai aikaisemmalla tilikaudella suorittamaansa työhön liittyviä etuuksia. Maksupohjaiseen järjestelyyn suoritettavat maksut kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta maksu suoritetaan.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on kannustinjärjestelyjä, joissa maksut suoritetaan oman pääoman ehtoisina instrumentteina. Omana pääomana maksettavista liiketoimista aiheutuva meno määritetään myöntämispäivän käyvän arvon perusteella. Yhtiö määrittää käyvän arvon asianmukaista hinnoittelumenetelmää käyttäen. Omana pääomana maksettavista liiketoimista johtuva meno ja vastaava oman pääoman lisäys kirjataan sen ajanjakson kuluessa, jona työtä suoritetaan ja/tai työn suorittamiseen perustuvat ehdot täyttyvät. Kyseinen ajanjakso päättyy päivänä, jona asianomaiset henkilöt ovat täysin oikeutettuja palkitsemiseen ("oikeuden syntymisajankohta"). Omana pääomana maksettavista liiketoimista kuhunkin tilinpäätöspäivään mennessä kirjatut kertyneet kulut kuvastavat sitä, miltä osin oikeuden syntymisajanjakso on kulunut loppuun, sekä konsernin parasta arviota niiden oman pääomanehtoisien instrumenttien lukumäärästä, joihin lopulta syntyy oikeus. Tulovaikutus esitetään konsernin tuloslaskelmassa työsuhte-etuuksista aiheutuviissa kuluissa.

Varaukset

Varaukset kirjataan kun yrityksellä on aikaisempien tapahtumien seurauksena laillinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää tilinpäätöspäivänä.

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Konserni on soveltanut 1.11.2020 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja.

Olellaisen määritelmä – muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan

Voimaantulo 1.1.2020

The IASB on tehnyt IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen ja IAS 8:aan Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet muutoksia, joiden mukaan kaikkialla IFRS-standardeissa ja Taloudellisen raportoinnin käsitteellisessä viitekehyksessä käytetään yhdenmukaista olellaisuuden määritelmää, selvennetään milloin informaatio on olennaista ja sisällytetään IAS 1:een ohjeistusta epäolellaisesta informaatiosta.

Muutoksilla selvennetään erityisesti:

- että viittaus informaation hämärtämiseen koskee tilanteita, joissa vaikutus on samankaltainen kuin kyseisen informaation esittämättä jättämisellä tai virheellisellä esittämisellä ja että yritys arvioi olellaisuutta ottaen huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena; ja

- että “yleiseen käyttöön tarkoitetun tilinpäätöksen ensisijaisilla käyttäjillä” tarkoitetaan niitä, joille tilinpäätös on kohdistettu, ja määritellään että näihin kuuluvat “monet nykyiset ja mahdolliset sijoittajat, lainanantajat ja muut luottoa antavat tahot”, jotka joutuvat pitkälti täyttämään taloudellisen informaation tarpeensa yleiseen käyttöön tarkoitetun tilinpäätöksen avulla.

Liiketoiminnan määritelmä – muutokset IFRS 3:een

Voimaantulo 1.1.2020

Liiketoiminnan uudistetun määritelmän mukaan hankintaan täytyy sisältyä panos ja tosiasiallinen prosessi, jotka yhdessä myötävaikuttavat merkittävästi kykyyn saada aikaan tuotoksia. “Tuotoksen” määritelmää muutetaan siten, että painotetaan tavaroiden ja palvelujen tuottamista asiakkaille sekä sijoitustuottojen ja muiden tuottojen kerryttämistä, eikä se sisällä pienempien kustannusten ja muun taloudellisen hyödyn muodossa saatavaa tuottoa. Muutosten seurauksena todennäköisesti aiempaa useampia hankintoja käsitellään varojen hankintana.

Uudistettu Taloudellisen raportoinnin käsitteellinen viitekehys

Voimaantulo 1.1.2020

IASB on julkaissut uudistetun Käsitteellisen viitekehysten, jota ryhdyttiin käyttämään standardeja annettaessa tehtävissä päätöksissä välittömästi. Keskeiset muutokset ovat seuraavat:

- kasvatetaan yrityksen vastuullisen hoitamisen (stewardship) painotusta taloudellisen raportoinnin tavoitteena
- palautetaan varovaisuus puolueettomuuden osatekijäksi
- määritellään raportoiva yhteisö, joka voi olla juridinen yksikkö tai sen osa
- uudistetaan varojen ja velkojen määritelmät
- poistetaan todennäköisyyteen perustuva kirjaamiskynnys ja lisätään taseesta pois kirjaamista koskevaa ohjeistusta
- lisätään ohjeistusta erilaisista arvostusperusteista, ja
- todetaan, että voitto tai tappio on ensisijainen suorituskyvyn mittari ja että muihin laajan tuloksen eriin kirjatut tuotot ja kulut pitäisi periaatteessa siirtää tulosvaikutteisiksi silloin, kun se lisää tilinpäätöksen merkityksellisyyttä tai parantaa todenmukaista esittämistä.

Mihinkään voimassa olevaan standardiin ei tehdä muutoksia. Kuitenkin yritysten, jotka käyttävät viitekehystä määrittäessään sellaisiin liiketoimiin, tapahtumiin ja olosuhteisiin sovellettavia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, joita ei muutoin käsitellä standardeissa, pitää soveltaa uudistettua viitekehystä 1.1.2020 alkaen. Näiden yritysten tulee harkita, ovatko niiden soveltamat laatimisperiaatteet edelleen asianmukaisia uudistetun viitekehysten mukaan.

Julkaistut uudet ja uudistetut IFRS-standardit, jotka eivät vielä ole voimassa

IFRS 17 Vakuutus sopimukset	
IFRS 4:n muutos	IFRS 9:n soveltamisen lykkäys
IFRS 10:n ja IAS 28:n muutokset	Omaisuserien myynti tai siirto sijoittajayrityksen ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä.
IAS 1:n muutos	Velkojen luokittelu lyhyt- ja pitkäaikaisiksi
IFRS 3:n muutos	Viittaus käsitteelliseen viitekehykseen
IAS 16:n muutos	Tuotot ennen tarkoitetun käytön aloitusta
IAS 37:n muutos	Tappiolliset sopimukset - Sopimuksen mukaisen velvoitteen täyttämiseksi tarvittavat menot *
Vuosittaiset parannukset IFRS Standardeihin 2018-2020	Muutokset IFRS 1, IFRS 9, IFRS 16 ja IAS 41 standardeihin
Viitekehysten uudistuksen vaiheen 2 myötä IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 -standardeihin tehdyt muutokset	

IAS 1:n muutos ja IFRS Practice Statement 2	Laadintaperiaatteiden esittäminen
IAS 8:n muutos	Kirjanpidollisten arvioiden määritelmä
IAS 12:n muutos	Samasta liiketoimesta syntyviin varoihin ja velkoihin liittyvä laskennallinen vero

Johto ei odota yllä listattujen standardien käyttöönotolla olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätöksiin tulevina kausina.

3. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitusriskit muodostuvat luotto- ja vastapuoliriskistä, korkoriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Luotto- ja vastapuoliriski muodostuu asiakkailta tulevista myyntisaamisten maksuista ja asiakaskunnan keskittymisestä sekä vastapuoliksi hyväksyttävistä yhteistyöpankeista. Konserniyhtiöt toimivat pääosin euroalueella ja altistuvat siten vain vähäisessä määrin vientitoiminnasta johtuen valuuttakurssivaihteluista johtuvalle transaktioriskille. Konsernilla ei ole merkittäviä sijoituksia ulkomaisiin yhtiöihin, joten se ei altistu merkittävälle translaatoriskille. Korkotason muutosten vaikutukset korollisten velkojen ja saatavien arvoon sekä tulevien korkomaksujen määrään aiheuttavat korkoriskin.

Panostajan rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiön rahoitustoiminnoissa Panostajan talous- ja rahoitusjohtajan johdolla. Panostajan talous- ja rahoitusjohtaja seuraa aktiivisesti tytäryritysten rahoitusriskejä ja osallistuu aktiivisesti rahoituksen hankintaan sekä suojausten toteuttamiseen yhdessä tytäryritysten johdon kanssa ja tukee tytäryritysten johtoa muissa rahoituksen hoitamiseen liittyvissä asioissa. Konsernin tytäryrityksillä ei ole käytössä keskinäistä rahoituksen allokointia ja niiden rahoitukset ovat toisistaan riippumattomia. Emoyhtiö voi erillisellä päätöksellä allokoida varojaan tytäryrityksille lisärahoituksen muodossa niiden rahoitus- tai likviditeettitarpeiden mukaisesti. Konsernin riskien hallinnan yleiset periaatteet hyväksyy hallitus ja niiden käytännön toteutuksesta vastaa emoyritys yhdessä tytäryritysten kanssa.

Valuuttakurssiriski

Konserni toimii pääosin euroalueella ja on siten vain vähäisessä määrin alttiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuutariskille.

Korkoriski

Konsernin tulot sekä operatiiviset kassavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihtelusta. Konsernin korkoriski muodostuu pääosin lainanotosta. Tilikauden lopussa lainat olivat 46.363 tuhatta (60.352 tuhatta euroa). Lainoista 42.794 tuhatta euroa ovat vaihtuvakorkoisia. Kiinteäkorkoisia lainoja on 3.569 tuhatta euroa.

Korkoriskin herkkyyshanalyysi

Seuraava taulukko havainnollistaa, miten korkojen kohtuullisen mahdollinen muutos, muiden muuttujien pysyessä vakiona, vaikuttaa konsernin tulokseen vaihtuvakorkoisten velkojen korkokustannuksen muutosten seurauksena. Korkoriskin herkkyys on esitetty verojen jälkeen.

	1 %-yksikön korkeampi	2 %-yksikön kor- keampi	1 %-yksikön matalampi
1 000 euroa	Tuloslaskelma	Tuloslaskelma	Tuloslaskelma
Korkomuutoksen vaikutus			

2021	-371	-665	371
2020	-447	-894	447

Luottoriski

Luottoriskiä hallitaan konsernitasolla myyntisaamisiin liittyvää riskiä lukuun ottamatta. Konserniyritykset tarkistavat asiakkaiden luottokelpoisuuden vähintään asiakassuhdetta perustettaessa. Luottoriskin minimoimiseksi pyritään saamaan turvaava vakuus asiakkaan luottokelpoisuuden niin edellyttäessä. Konsernilla on merkittävimpien asiakkaidensa kanssa pitkään jatkuneet vakiintuneet liikesuhteet. Konsernilla ei ole merkittävää luottoriskikeskittymää. Luottoriskiä kohdistuu lähinnä merkittävästi eräänntyneisiin saamisiin. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 25.

Konsernin rahavaroihin ja johdannaissopimuksiin liittyvä luottoriski on alhainen, sillä kyseisiä rahoitus sopimuksia tehdään vain hyvän luottoluokituksen omaavien pankkien kanssa konsernin riskienhallinnan toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Maksuvalmiusriski

Konsernin tärkeimmät lainakovenantit raportoidaan rahoittajille neljännesvuosittain, puolivuositain ja vuosittain. Jos konserni rikkoo lainakovenanttiehtoja, velkoja voi vaatia lainojen nopeutettua takaisinmaksua. Johto tarkkailee lainakovenanttiehtojen täyttymistä säännöllisesti. Konsernin emoyhtiö on antanut vakuuksia rahoittajille tytäryhtiöiden puolesta velkojen vakuudeksi (Tilinpäätöksen liitetieto 34).

Lainojen kovenanttiehdot liittyvät konsernin erillisyhtiön tai alakonsernin omaan tunnuslukuun korollisten velkojen ja käyttökateen väliseen suhdeluukuun (korolliset velat / käyttökate) sekä omavaraisuusasteisiin tai Panostaja-konsernin omavaraisuusasteeseen ja korollisten nettovelkojen ja käyttökateen väliseen suhdeluukuun.

Velkoihin liittyvät laiminlyönnit ja sopimusehtojen rikkomiset:

Tilikauden aikana lainakovenantti rikkoutui kahdessa alakonsernissa .Rahoittajilta on saatu kahden alakonsernin yhteensä 6,4 milj. lainojen osalta suostumus olla vaatimatta lainojen nopeutettua takaisinmaksua ennen tilikauden vaihdetta. Velkoihin liittyvät järjestelyt ja sopimusehtojen rikkoutumiset esitetty liitetiedossa 28.

Konsernissa arvioidaan ja seurataan jatkuvasti liiketoiminnan edellyttämän rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja eräänntyvien lainojen takaisinmaksuun. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittäväillä luottolimiiteillä sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita rahoittajia ja eri rahoitusmuotoja. Tilinpäätöshetkellä konsernin tytäryhtiöillä oli käytettävissään nostamattomia luottolimiittejä 9,1 milj. euroa.

Panostajalla on lisäksi käytössään 15 milj. euron yritysostolimiitti, josta voidaan nostaa kolmen vuoden pituisia lainoja Panostajan tekemien yritysostojen rahoittamiseksi ja/tai lisäsijoituksiin konserniin kuuluviin yhtiöihin. Yritysostolimiitistä on nostamatta 15,0 milj. euroa.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on varmistaa liiketoiminnan normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa osakkeen arvoa pitkällä aikavälillä. Pääomarakenteeseen vaikutetaan osingonjaon, omien osakkeiden oston, pääomanpalautusten, osakeantien sekä lainojen noston ja takaisinmaksun kautta. Panostajan toimintamallissa myös päätökset sijoituskohteiden ostamisesta ja myymisestä ovat tärkeä osa pääoman hallintaa.

Panostajan tavoitteena on pitkäjänteisesti kasvattaa sijoituskohteidensa arvoa ja toteuttaa pitkällä aikavälillä merkittävään arvonnousuun johtavia irtaantumisia, joilla on pääomarakennetta vahvistava vaikutus.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteella ja nettovelkaantumisasteella. Konsernin omavaraisuusaste oli 37,2 prosenttia (33,6 %) ja nettovelkaantumisaste 83,1 prosenttia (90,1 %). Nettovelkaantumisasteen laskuun vaikutti myytyjen liiketoimintojen poistuneet velat.

(1 000 euroa)	2021	2020
Korolliset rahoitusvelat	75 301	103 355
Korolliset saamiset	4 792	5 102
Rahavarat	14 224	34 255
Korolliset nettovelat	56 285	63 998
Oma pääoma yhteensä	67 744	71 012
Nettovelkaantumisaste	83,1 %	90,1 %

4. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAADINTAPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Konsernitilinpäätöstä ja liitetietoja laadittaessa yhtiön johto joutuu tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Tehdyt arviot ja käytetty harkinta perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja muihin tekijöihin, kuten oletuksiin tulevaisuuden tapahtumista. Tehtyjä arvioita ja käytettyä harkintaa tarkastellaan säännöllisesti. Alla on kuvattu tärkeimpiä alueita, joissa arvioita ja harkintaa on käytetty.

Hankittujen varojen käypään arvoon arvostaminen

IFRS 3 edellyttää hankkijaa kirjaamaan aineettoman hyödykkeen erikseen liikearvosta, mikäli kirjauskriteerit täyttyvät. Aineettoman oikeuden kirjaaminen käypään arvoon edellyttää johdon arvioita tulevasta kassavirroista. Johto on mahdollisuuksien mukaan käyttänyt hankintamenon kohdistamisen perusteena saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Kun tämä ei ole mahdollista, mikä on tyypillistä erityisesti aineettomien hyödykkeiden kohdalla, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon ja sen aiottuun käyttöön tulevassa liiketoiminnassa. Arvostukset perustuvat diskontattuihin kassavirtoihin sekä arvioituihin luovutus- tai jälleenhankintahintoihin ja edellyttävät johdon arvioita ja oletuksia omaisuuserien tulevasta käytöstä ja vaikutuksesta yhtiön taloudelliseen asemaan.

Yrityskauppoihin liittyvät ehdolliset kauppahinnat

Johto käyttää merkittävää harkintaa arvioidessaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä mahdollisten ehdollisten lisäkauppahintojen käypää arvoa. Tilikauden päättyessä konserniyhtiöissä ei ollut ehdollisia lisäkauppahintoja.

Arvon alentumistestaus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet testataan arvon alentumisen varalta aina, kun on viitteitä siitä, että niiden arvo saattaa olla alentunut. Liikearvo ja muut taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan arvon alentumisen varalta vähintään vuosittain. Arvon alentumistestausta varten liikearvo ja vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvolaskelmiin. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä. Vaikka yhtiön johdon näkemyksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arvioidut kerrytettävissä olevat rahamäärät erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista (Tilinpäätöksen liitetieto 18).

Vaihto-omaisuuden arvostus

Johdon periaatteena on kirjata arvon alentumisvähennys hitaasti liikkuvasta ja vanhentuneesta vaihto-omaisuudesta perustuen johdon parhaaseen arvioon tilinpäätöshetkellä hallussa olevasta mahdollisesti käyttökeltävöittomasta vaihto-omaisuudesta. Johto perustaa arvionsa systemaattiselle ja jatkuvalla seurannalla ja arvioinnilla. Lisäksi yhtiössä on käytössä vaihto-omaisuuden kiertonopeuksiin perustuvat arvostussäännöt. Vaihto-omaisuudesta ei ole tilikaudella kirjattu arvon alentumisia.

Laskennallisten verosaamisten hyödynnettävyys

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain, kun niiden realisoituminen on todennäköisempää kuin realisoitumatta jääminen, minkä puolestaan määrää se, kertyykö tulevaisuudessa riittävästi verotettavaa tuloa. Verotettavan tulon kertymistä koskevat oletukset perustuvat johdon tekemiin arvioihin ja oletuksiin.

Näihin arvioihin ja oletuksiin liittyy riskejä ja epävarmuutta ja näin ollen on mahdollista, että olosuhteissa tapahtuvat muutokset aiheuttavat muutoksia odotuksiin ja tämä voi puolestaan vaikuttaa taseeseen merkittäviin laskennallisiin verosaamisiin samoin kuin mahdollisiin vielä kirjaamattomiin muihin verotuksellisiin tappioihin ja väliaikaisiin eroihin.

Jos konserniyhtiöiden verotettava tulo on tulevaisuudessa pienempi kuin mitä johto on ennakoanut kirjattavia laskennallisia verosaamisia määritettäessä, saamisten arvo alentuu tai ne käyvät kokonaan arvottomiksi. Tällöin taseeseen merkityt määrät voidaan mahdollisesti joutua peruuttamaan tulosvaikutteisesti.

Panostaja -konsernin taseessa on laskennallisia verosaamisia 8,1 miljoonaa euroa. Laskennallisten verosaamisten erittely on esitetty liitetiedossa 23.

Vuokrasopimuksiin liittyvät johdon arviot

Sovellettavan IFRS 16 standardin mukaisesti konserni kirjaa vuokraopimukset taseeseen vuokravelkoina ja käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokravelan nimellisarvo arvostetaan vuokranmaksujen nykyarvoon. Vuokra-kaus on vuokrasopimuksen ei-peruutettavissa oleva kausi sekä lisäksi jatko- tai irtisanomisoptio, jos vuokraolleottaja tulee kohtuullisen todennäköisesti käyttämään jatko-option. Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokratkaudet määritellään johdon tekemien realististen arvioiden perusteella. Siirtymävaiheessa vuokranmaksut diskontattiin konsernin arvioidulla lisäluoton korolla.

5. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Panostajan neljä enemmistöomistuksessa olevaa sijoituskohdetta muodostavat yhtiön liiketoimintasegmentit joiden lisäksi on Muut-segmentti, jossa raportoidaan konsernin emoyhtiö mukaan lukien osakkuusyhtiöt ja kohdistamattomat erät. Panostaja –konsernin liiketoimintasegmentit ovat Grano, Hygga, CoreHW ja Oscar Software sekä Muut.

Raportoittavat segmentit on muodostettu, koska ne tuottavat keskenään erilaisia tuotteita ja palveluja. Segmenttien väliset liiketoimet ovat tapahtuneet normaalein kaupallis in ehdoin.

Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Ylintä operatiivista päätöksentekijää edustaa Panostaja -konsernin johtoryhmä.

Konserni on määritellyt IFRS 12 mukaiseksi alakonserniksi, joihin liittyy merkittävä määräysvallattomien omistajien osuus, Grano Group -al konsernin. Grano Group -al konsernin taloudellinen informaatio esitetään tässä segmenttiliitetiedossa Grano liiketoimintasegmentissä. Tarkennuksena todetaan, että kyseisen alakonsernin taloudellinen informaatio vastaa kyseisiä segmenttikohtaisia tietoja.

Määräysvallattomien osuus Grano Group –al konsernin tuloksesta on 1,8 milj. euroa ja omasta pääomasta 26,7 milj. euroa.

Liiketoimintasegmentit

Liikevaihto ja tuloutusperiaatteet

Liikevaihto sisältää tuotteiden ja palvelujen myynnistä saadut tuotot käypään arvoon arvostettuna välillisillä veroilla ja alennuksilla oikaistuna. Konsernin maksuehdot ovat tavanomaisia ja maksuajat varsin lyhyitä. Asiakassopimuksiin ei liity merkittäviä rahoituskomponentteja. Myyntituottojen rahamäärään ja ajoittumiseen ei liity olennaista johdon harkintaa. Viennin osuus konsernin liikevaihdosta on noin 6 milj. euroa.

Asiakassopimuksiin liittyvät omaisuuserät (myyntisaamiset ja siirtosaamiin sisältyvä laskuttamaton myynti) on esitetty liitetiedossa 25. Asiakassopimuksiin liittyvät velat (saadut ennakot) on esitetty liitetiedossa 29.

- Grano –segmentin tuotot muodostuvat pääasiassa tulostuspalveluiden sekä digitaalisten markkinointi- ja sisältöpalveluiden myynnistä. Tuotot tuotteiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut, niiden hallintaoikeus ja todellinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle sekä maksusuoritus on todennäköinen. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu
- Hygga –segmentin tuotot muodostuvat suun terveydenhuoltopalveluiden tuottamisesta ja oman toiminnanohjausjärjestelmän lisenssimyynnistä. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. IFRS 15 standardilla on vaikutusta ohjelmistopalvelujen myynnin yhteydessä toimitettujen käyttöön- tai perustamisprojektien tulouttamisen ajoitukseen. Käyttöön- ja perustamisprojektien tulovirrat eivät kuitenkaan ole määrällisesti olennaisia.
- CoreHW -segmentin tuotot muodostuvat radiotekniikassa käytettävien mikropiirien ja antennien suunnittelupalveluista. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Yhtiö kirjaa myyntituotot pitkäaikaisista suunnitteluprojekteista ajan kuluessa, sillä yhtiöllä on oikeus saada maksu siihen asti suoritetusta palvelusta ja konsernilla ei ole suoritettujen palvelujen tuotokselle vaihtoehtoisia käyttöä. Pitkäaikaiset projektit tuloutetaan ajan kuluessa perustuen projektien valmiusasteeseen, joka määritetään suoritettujen panosten suhteessa odotettavissa oleviin kokoniaspanoksiin.
- Oscar Software –segmentin tuotot muodostuvat pääasiassa oman toiminnanohjausjärjestelmän lisenssi- ja palvelumyynnistä sekä taloushallinto-, HR- ja muista verkkoliiketoiminnan palveluista. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. IFRS 15 standardilla on pieni vaikutus kertalaskuteisten lisenssien ja niiden myynnin yhteydessä toimitettujen käyttöön- tai perustamisprojektien tulouttamisen ajoitukseen, jolloin tuloutus tapahtuu pidemmällä ajanjaksolla. Raportointikaudella tuloutus on vaikuttanut yhtiön tulokseen 13 tuhatta euroa.
- Muut-segmentissä esitetään Panostaja emoyhtiön luvut. Lisäksi riville sisältyy mahdollisten ei-operatiivisten konserniyhtiöiden luvut ja muut kohdistamattomat erät. Myös liiketoimintasegmenteille kohdistamattomien osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus esitetään tällä rivillä. Vertailuvuoden luvuissa Muut-rivi sisältää myös myyjien liiketoimintojen varat, velat ja henkilöstömäärän.
- Eliminoinnit-rivillä esitetään segmenttien väliset sisäisten erien eliminoinnit sekä muut konsernitason tehdyt oikaisut.

2021	Liikevaihto yhteensä	Sisäinen liikevaihto	Ulkoinen liikevaihto	Poistot ja arvonalentumiset	Liiketulos	Rahoitus-tuotot ja -kulut	Osuus osakkuus-yhtiöiden tuloksesta	Tuloverot	Tulos jatkuvista liiketoiminoista	Varat	Velat	Henkilöstö tilikauden lopussa
(1000 euroa)												
Grano	107 853	12	107 841	-12 484	5 579					126 855	86 808	901
Hygga	8 122	0	8 122	-576	-210					6 417	11 454	96
CoreHW	6 111	0	6 111	-429	-1 432					8 323	8 045	73
Oscar Software	11 009	92	10 917	-1 086	287					12 096	7 482	149
Muut	0	0	0	6	-2 204		206			38 038	10 195	10
Eliminoinnit		-104	-7	0	0					-8 887	-8 887	
Konserni yhteensä	133 095	0	132 984	-14 568	2 020	-2 205	206	-62	-42	0 182 842	115 098	1 229
2020	Liikevaihto yhteensä	Sisäinen liikevaihto	Ulkoinen liikevaihto	Poistot ja arvonalentumiset	Liiketulos	Rahoitus-tuotot ja -kulut	Osuus osakkuus-yhtiöiden tuloksesta	Tuloverot	Tulos jatkuvista liiketoiminoista	Varat	Velat	Henkilöstö tilikauden lopussa
(1000 euroa)												
Grano	109 919	21	109 898	-13 586	4 760		0			145 542	109 021	940
Hygga	4 146	0	4 146	-464	-262					5 097	9 484	79
CoreHW	8 059	0	8 059	-758	470					8 305	6 405	72
Oscar Software	10 992	162	10 829	-1 145	1 141					12 059	7 267	127
Muut	0	0	0	-87	-2 028		233			48 136	15 950	340
Eliminoinnit		-199	-16	0	0					-7 181	-7 181	
Konserni yhteensä	133 115	-16	132 916	-16 040	4 081	-2 508	233	-1 275	532	0 211 958	140 946	1 558

* Vertailuvuonna Muut-rivi sisältää myydyjen liiketoimintojen varat ja velat sekä henkilöstön.

6. HANKITUT LIKETOIMINNOT

Tilikaudella eikä vertailukaudella tehty tytäryhtiöhankintoja.

7. TYTÄRYRITYSTEN JA LIKETOIMINTOJEN MYYNNIT SEKÄ LOPETETUT TOIMINNOT

Tilikauden 2021 liiketoimintojen myynnit

HELAKESKUS

Panostaja allekirjoitti 18.2.2021 sopimuksen koko Suomen Helakeskus Oy:n osakekannan myynnistä HTF Group Oy:lle. Samalla Panostaja luopui helojen maahantuontiin ja palveluihin erikoistuneesta liiketoiminnastaan. Panostaja -konserni kirjasi kaupasta 1,0 milj. euron myyntitappion.

Helakeskus -segmentin tulos on konsernin tilinpäätöksessä esitetty kohdassa Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista 31.10.2021 sekä 31.10.2020 päättyneiltä tilikausilta.

Myytyjen liiketoimintojen tulos, sen luovutuksesta johtuvat voitot sekä osuus rahavirroista olivat seuraavat:

milj. euroa

Helakeskus -segmentin tulos	1.11.2020- 18.2.2021	1.11.2019- 31.10.2020
Tuotot	1,8	7,6
Kulut	-1,8	-7,6
Tulos ennen veroja	0,0	0,0
Verot	0,0	0,0
Tulos verojen jälkeen	0,0	0,0
Luovutustappio	-2,3	
Luovutukseen liittyvät verot	1,3	
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	-1,0	0,0

Helakeskus -segmentin rahavirrat myynti hetkeen saakka

Liiketoiminnan rahavirta	0,0	0,8
Investointien rahavirta	0,0	-0,1
Rahoituksen rahavirta	-0,1	0,0
Rahavirrat yhteensä	-0,1	0,7

Helakeskus -segmentin myynnin vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan:

	18.2.2021
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,0
Aineettomat hyödykkeet	3,1
Vaihto-omaisuus	1,9
Laskennalliset verosaamiset	0,0
Muut varat	0,9
Rahavarat	0,7
Myydyt velat	-1,8
Nettovarallisuus	4,8

Rahana saatu vastike	2,5
Luovutetun yksikön rahavarat	-0,7
Yritysmyyntien nettorahavirta	1,8

HEATMASTERS

Myytjien liiketoimintojen tulos, sen luovutuksesta johtuvat voitot sekä osuus rahavirroista olivat seuraavat:

milj. euroa

Heatmasters -segmentin tulos	1.11.2020- 8.6.2021	1.11.2019- 31.10.2020
Tuotot	2,9	4,0
Kulut	-2,5	-3,9
Tulos ennen veroja	0,3	0,0
Verot	0	0,0
Tulos verojen jälkeen	0,4	0,1
Luovutustappio	-0,1	
Luovutukseen liittyvät verot	0,7	
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	1,0	0,1

Heatmasters -segmentin rahavirrat myynti hetkeen saakka

Liiketoiminnan rahavirta	-1,4	0,7
Investointien rahavirta	-0,7	-0,2
Rahoituksen rahavirta	2,1	-0,1
Rahavirrat yhteensä	0,1	0,4

Heatmasters -segmentin myynnin vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan:

	8.6.2021
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4
Aineettomat hyödykkeet	0,3
Vaihto-omaisuus	0,3
Laskennalliset verosaamiset	0,0
Muut varat	1,9
Rahavarat	0,4
Myydyt velat	-1,8
Nettovarallisuus	1,5
Rahana saatu vastike	1,4
Luovutetun yksikön rahavarat	-0,4
Yritysmyyntien nettorahavirta	1,0

CARROT

Panostaja on toteutti 9.11.2021 sopimuksen Carrot Palvelut Group Oy:n osakkeiden kaupasta yhtiön henkilöomistajille. Carrot Palvelut Group Oy toimii Carrot henkilöstöpalvelukonsernin emo-yhtiönä. Kaupan seurauksena Panostajan omistus laskee Carrot Palvelut Group Oy:ssä 19 %:iin. Carrot –segmentti on tilinpäätöksessä esitetty IFRS 5:n mukaisena lopetettuna liiketoimintona, sillä myynnin on katsottu olleen erittäin todennäköinen tilinpäätöshetkellä. Carrotin varat ja velat on esitetty konsernitaseen myytävissä olevissa pitkäaikaisissa omaisuuserissä ja veloissa.

Myytävissä olevien liiketoimintojen tulos, sen luovutuksesta johtuvat voitot sekä osuus rahavirroista olivat seuraavat:

milj. euroa

Carrot -segmentin tulos	1.11.2020- 31.10.2021	1.11.2019- 31.10.2020
Tuotot	7,8	14,5
Kulut	-8,8	-18,7
Tulos ennen veroja	-0,9	-4,2
Verot	0,0	0,0
Tulos verojen jälkeen	-0,8	-4,2
Tulos lopetetuista liiketoiminnoista	-0,8	-4,2

Carrot -segmentin rahavirrat luokitteluhetken saakka

Liiketoiminnan rahavirta	-1,3	0,1
Investointien rahavirta	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	1,6	-0,1
Rahavirrat yhteensä	0,3	0,0

Carrot -segmentin lopetuksen vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan:

	31.10.2021
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,3
Aineettomat hyödykkeet	5,0
Vaihto-omaisuus	0,0
Laskennalliset verosaamiset	0,0
Muut varat	1,0
Rahavarat	0,4
Myytävissä olevat velat	-8,8
Nettovarallisuus	-2,1

Kaikkien lopetettujen toimintojen tulosten jakautuminen määräysvallattomille ja emoyhtiön omistajille

	2021	2020
Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista määräysvallattomille omistajille	-222	-212
Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista emoyhtiön omistajille	-696	-3 758
Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista yhteensä	-918	-3 970

Tilikauden 2020 liiketoimintojen myynnit

TILATUKKU

Panostaja allekirjoitti 9.4.2020 sopimuksen Tilatukku Group Oy:n osakekannan myynnistä toimivalle johdolle. Panostaja Oyj:n omistusosuus Tilatukku Group Oy:stä oli 60 prosenttia. Kaupassa Panostaja luopui omistuksestaan kokonaan. Panostaja -konserni kirjasi kaupasta 0,5 milj. euron myyntitappion.

Tilatukku -segmentin tulos on konsernin tilinpäätöksessä esitetty kohdassa Tulos myydyistä liiketoiminnoista 31.10.2020 sekä 31.10.2019 päättyneiltä tilikausilta.

Myytyjen liiketoimintojen tulos, sen luovutuksesta johtuvat voitot sekä osuus rahavirroista olivat seuraavat:

milj. euroa

Tilatukku -segmentin tulos	1.11.2019- 9.4.2020	1.11.2018- 31.10.2019
Tuotot	4,2	7,3
Kulut	-4,0	-7,5
Tulos ennen veroja	0,2	-0,2
Verot	0,0	0,0
Tulos verojen jälkeen	0,1	-0,2
Luovutustappio	-0,5	
Luovutukseen liittyvä verokulu	0,0	
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	-0,4	-0,2

Tilatukku -segmentin rahavirrat myyntihetkeen saakka

Liiketoiminnan rahavirta	0,5	0,8
Investointien rahavirta	-0,3	0,0
Rahoituksen rahavirta	-0,4	-0,6
Rahavirrat yhteensä	-0,2	0,2

Tilatukku -segmentin myynnin vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan:

	9.4.2020
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1
Aineettomat hyödykkeet	2,3
Vaihto-omaisuus	0,6
Laskennalliset verosaamiset	0,0
Muut varat	1,4
Rahavarat	0,4
Myydyt velat	-2,5
Nettovarallisuus	2,3
Rahana saatu vastike	0,9
Luovutetun yksikön rahavarat	-0,4
Yritysmyyntien nettorahavirta	0,5

8. TYTÄRYHTIÖOMISTUSOSUUKSIEN MYYNNIT JA HANKINNAT, JOTKA EIVÄT JOHTANEET MUUTOKSEEN MÄÄRÄYSVALLASSA

TILIKAUSI 2021

Oscar Software Holdings Oy lunasti vähemmistöosakkaan osakkeet ja kirjasi ne omiksi osakkeiksi. Lisäksi yhtiössä tehtiin pieni osakeanti työntekijälle. Panostajan omistusosuus Oscar –konsernista on näiden jälkeen 58,3 %:a.

Panostaja Oyj lunasti Heatmasters Group Oy:n vähemmistöosakkaan osakkeet, jonka jälkeen Panostajan omistusosuus Heatmasters Group Oy:sta nousi 100,0 %:n.

	2021
Luovutettu tai saatu määräysvallattomien omistajien osuus	244
Saatu tai maksettu vastike	-325
Omistusosuuden muutoksen vaikutus voittovaroihin	-81

TILIKAUSI 2020

Panostaja Oyj lunasti Grano Group Oy:n vähemmistöosakkaan osakkeet, jonka jälkeen Panostajan omistusosuus Grano Group Oy:sta nousi 55,2 %:n.

Oscar Software Holdings Oy lunasti vähemmistöosakkaan osakkeet ja kirjasi ne omiksi osakkeiksi. Panostajan omistusosuus Oscar –konsernista on hankinnan jälkeen 54,5 %:a.

Seuraavassa taulukossa on esitetty omistusosuuksien muutoksen vaikutus konsernin voittovaroihin yhteensä:

	2020
Luovutettu tai saatu määräysvallattomien omistajien osuus	329
Saatu tai maksettu vastike	-481
Omistusosuuden muutoksen vaikutus voittovaroihin	-152

9. LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2021	2020
		Muutettu *)
(1 000 euroa)		
Osakkuusyhtiön myyntivoitot	411	0
Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	361	110
Saadut avustukset	607	249

Muut tuotot	694	430
Yhteensä	2 073	789

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytynä toimintona.

10. OSUUS OSAKKUUSYHTIÖIDEN TULOKSESTA

Tiedot yhtiön osakkuusyhtiöistä on esitetty liitetieto kohdassa 20. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin.

11. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

Konsernilla on maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, joiden suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

Tiedot lähipiiriin luettavan johdon työsuhde-etuuksista, osakeperusteiset maksut mukaan lukien, on esitetty liitetieto kohdassa 35. Lähipiiritapahtumat

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 1 480 (1 726) henkilöä. Tilikauden lopussa henkilöstöä oli 1 229 (1 558). Vertailuvuoden luvut sisältävät tilikaudella myytyjen liiketoimintojen palveluksessa olleen henkilöstön (226).

	2021	2020
	Muutettu *)	
(1 000 euroa)		
Palkat ja palkkiot	53 869	49 863
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	9 019	7 873
Muut henkilösivukulut	1 915	1 729
Yhteensä	64 802	59 465

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytynä toimintona.

12. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

(1 000 euroa)

	2021	2020
		Muutettu *)
Poistot hyödykeryhmittäin:		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	5 380	5 736
Koneet ja kalusto	3 715	4 831
Aineettomat hyödykkeet		
Kehitysmenot	1 740	1 312
Aineettomat oikeudet	1 367	2 157
Muut pitkävaikutteiset menot	1 642	1 744
Yhteensä	13 844	15 780
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin:		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	626	
Muut aineelliset hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet		
Kehitysmenot	98	225
Aineettomat oikeudet	0	35
Muut pitkävaikutteiset menot		
Yhteensä	724	260
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä hyödykeryhmittäin:		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	6 006	5 736
Koneet ja kalusto	3 715	4 831
Aineettomat hyödykkeet		
Kehitysmenot	1 838	1 537
Aineettomat oikeudet	1 367	2 192
Muut pitkävaikutteiset menot	1 642	1 744
Yhteensä	14 568	16 040

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytyinä toimintona.

13. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	2021	2020
		Muutettu *
Vuokrakulut	1 328	458
Ulkopuoliset palvelut	6 597	6 492
Muut kuluerät	7 681	8 008
Yhteensä	15 606	14 958
Tilintarkastuspalkkiot	160	235
Muut palkkiot	10	80
Tilintarkastajille maksetut palkkiot yhteensä, jatkuvat toiminnot	170	315

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytyinä toimintona.

14. RAHOITUSTUOTOT

	2021	2020
	Muutettu *)	
(1 000 euroa)		
Korkotuotot	258	348
Arvonmuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista		
- korkojohdannaiset, ei suojauslaskennassa	0	0
- Rahoitusvaroista joita hallinnoidaan käypään arvoon perustuen	0	0
Yhteensä	258	348

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytyinä toimintona.

15. RAHOITUSKULUT

	2021	2020
	Muutettu *)	
(1 000 euroa)		
Valuuttakurssitappiot	2	0
Arvon alentumistappiot lainasaamisista	158	23
Korkokulut rahoitusleasing-veloista	634	390
Korkokulut muista rahoitusveloista	1 669	2 443
Yhteensä	2 463	2 856

*) Tilinpäätöksessä esitettyjä tuloslaskelmaa ja rahavirtaa koskevia vertailutietoja vuodelta 2020 on oikaistu johtuen siitä, että Helakeskus, Heatmasters sekä Carrot alakonsernit on esitetty myytyinä toimintona.

16. TULOVEROT

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-243	-539
Edellisten tilikausien verot	5	2
Laskennalliset verot		
Syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset verot	175	-694
Tuloverot yhteensä	-62	-1 230

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20,0 % laskettujen verojen välinen

täsmäytyslaskelma:

Tulos ennen veroja	21	1 798
Suomen verokannan mukainen tulovero konsernin tuloksesta ennen veroja	-4	360
Verovapaat tulot	830	399
Vähennyskelvottomat kulut	-1 002	-954
Liikearvon arvonalentumiset	0	-660
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	262	-419
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	41	47
Syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset erot laskennallisista verosaamisista ja -veloista	-184	-3
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-5	
Verot tuloslaskelmassa	-62	-1 230

Vertailuvuoden tiedoista ei ole erotettu myytyjen liiketoimintojen lukuja.

17. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden tilikauden keskimääräiseen hintaan.

	2021	2020
Jatkuvat toiminnot	-1 004	-593
Myydyt toiminnot	-696	-3 758
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (1 000 euroa),	-1 700	-4 351
Osakekohtaista tulosta laskettaessa käytettävä tulos	-1 700	-4 351
<hr/>		
Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa käytettävä tulos	-1 700	-4 351
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	53 333	52 533
josta yhtiön hallussa	771	111
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskim. lukumäärä, 1 000 kpl	52 525	52 392
Osakeperusteiset maksut, 1000 kpl	37	65
Laimennettu ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo, 1 000 kpl	52 562	52 457
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:		
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €		
Laimentamaton	-0,019	-0,011
Laimennettu	-0,019	-0,011
Tulos/osake myydyistä ja lopetetusta liiketoiminnoista €		
Laimentamaton	-0,013	-0,072
Laimennettu	-0,013	-0,072
Tulos/osake jatkuvista ja myydyistä €		
liiketoiminnoista		
Laimentamaton	-0,032	-0,083
Laimennettu	-0,032	-0,083

18. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)

	Liikearvo	Aineettomat oikeudet	Kehitysmenot	Muut aineett. hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2020	100 484	24 327	10 130	12 484	147 424
Lisäykset		53	2 828	208	3 089
Vähennys			-99	-23	-122
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus	-3 286		-63	-85	-3 434
Myytävissä olevien liiketoimintojen vaikutus	-4 591	-379			-4 970
Siirto taseryhmien välillä			69	-33	36
Hankintameno 31.10.2021	92 607	24 001	12 865	12 551	142 023
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2020	-12 474	-21 425	-4 050	-8 830	-46 779
Tilikauden arvonalentumiset					0
Tilikauden poistot		-1 367	-1 740	-1 642	-4 749
Vähennykset				19	
Yrityksen hankinnan vaikutus					
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus			15	-12	3
Arvonalentuminen			-98		-98
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2021	-12 474	-22 792	-5 873	-10 465	-51 604
Kirjanpitoarvo 31.10.2021	80 133	1 208	6 992	2 086	90 419
Hankintameno 1.11.2019	102 852	24 314	7 315	11 516	145 996
Lisäykset		42	2 802	782	3 626
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus	-2 368	-29		-18	-2 415
Siirto taseryhmien välillä			13	204	217
Kurssierot					0
Hankintameno 31.10.2020	100 484	24 327	10 130	12 484	147 424
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2019	-9 167	-19 054	-2 508	-7 056	-37 785
Tilikauden arvonalentumiset					0
Tilikauden poistot		-2 400	-1 317	-1 744	-5 461
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus		29		4	33
Arvonalentuminen	-3 307		-225	-34	-3 566
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2020	-12 474	-21 425	-4 050	-8 830	-46 779
Kirjanpitoarvo 31.10.2020	88 010	2 902	6 080	3 654	100 643

LIKEARVON ARVONALENTUMISTESTAUS

Seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille (tai yksikköjen ryhmille) on kohdistettu liikearvoa:

Milj. euroa	2021	2020
Grano	67,0	67,0
Oscar Software	7,1	7,1
CoreHW	3,4	3,4
Hygga	2,6	2,6
Carrot	-	4,6
Helakeskus	0,0	3,0
Heatmasters	-	0,3
Yhteensä	80,1	88,0

Liikearvon arvonalentumistestaus on tilikaudella suoritettu 30.9 tilanteesta. Liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä on arvonalentumistestauksessa määritetty käyttöarvon avulla. Määritetyt ennakoidut rahavirrat perustuvat konsernin johdon näkemykseen seuraavan kolmen vuoden kehityksestä. Ennustejakson jälkeiset vuodet on ekstrapoloitu 2 %:n kasvuarviota käyttäen.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat ovat budjetoitu liikevaihto ja budjetoitu liikevoitto. Liikevoiton osalta on huomioitu myös sellaisten uudelleenjärjestelyjen, jotka on jo toteutettu tai joihin on sitouduttu, tuottamat kustannussäästöt ja muut hyödyt. Näihin uudelleenjärjestelyihin ei liity merkittävässä määrin tarkasteluhetken jälkeisiä vastaisia lähteviä rahavirtoja.

Panostaja on luopunut Carrot-segmentin enemmistöomistuksestaan tilikauden päättymisen jälkeen. Tästä syystä Carrot-segmentin liikearvoa ei enää raportoida taseen liikearvo-rivillä, vaan se on esitetty tilinpäätöksessä myytävissä olevissa varoissa.

Käyttöarvoa laskettaessa Granon liikevaihdon odotetaan ensin kasvavan voimakkaammin ja sen jälkeen maltillisesti. Granon liikevoiton odotetaan paranevan liikevaihdon kasvun ja toimintojen tehostamisen seurauksena. Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja on 8,2 % (6,8 %).

Hyggan liikevaihdon odotetaan ennustekausilla kasvavan merkittävästi varsinkin klinikkaliiketoiminnan osalta, myös liikevoiton odotetaan kasvavan sekä klinikka- että lisenssiliiketoimintojen osalta. Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja on 9,4 % (9,5 %).

CoreHW:n liikevaihdon odotetaan tässä tarkastelussa kasvavan lähinnä suunnitteluliiketoiminnan osalta ja kannattavuuden parantuvan merkittävästi vuoden 2021 tasosta. Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja on 8,5 % (7,6 %).

Oscar Softwaren liikevaihdon ja kannattavuuden odotetaan kasvavan merkittävästi tarkastelujaksolla. Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja on 10,4 % (10,1 %).

Yhtiön jatkuvassa testauksessa testattujen yksiköiden testin mukainen käyttöarvo on ollut niiden kirjanpitoarvoa suurempi kaikissa yksiköissä. Kohtuulliset muutokset testauslaskelmissa käytetyissä parametreissa eivät johda siihen, että omaisuuserien kirjanpitoarvo ylittäisi niistä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Korkotason nykyhetken alhaisuudesta johtuen on kuitenkin selvää, että korkojen noustessa myös arvonalentumistestauksen herkkyyks kasvaa.

Johto on tehnyt herkkyyksianalyysin ennustekauden jälkeisen kasvuoletuksen sekä käytetyn diskonttokoron suhteen, muiden oletusten pysyessä ennallaan:

- **Grano:** Mikäli ennustejakson jälkeinen kasvuoletus pudotettaisiin 1%:iin ja diskonttokorko nousisi 3,0 %-yksikköä, vastaisi kerrytettävissä oleva rahamäärä testattavien varojen kirjanpitoarvoa.
- **Hygga:** Mikäli ennustejakson jälkeinen kasvuoletus pudotettaisiin 1%:iin ja diskonttokorko nousisi 21,4 %-yksikköä, vastaisi kerrytettävissä oleva rahamäärä testattavien varojen kirjanpitoarvoa.

- **CoreHW:** Mikäli ennustejakson jälkeinen kasvu oletus pudotettaisiin 1%:iin ja diskonttokorko nousisi 1,7 %-yksikköä, vastaisi kerrytettävissä oleva rahamäärä testattavien varojen kirjanpitoarvoa.
- **Oscar Software:** Mikäli ennustejakson jälkeinen kasvu oletus pudotettaisiin 1%:iin ja diskonttokorko nousisi 11,6 %-yksikköä, vastaisi kerrytettävissä oleva rahamäärä testattavien varojen kirjanpitoarvoa.

19. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

(1 000 euroa)

	Maa- alueet	Raken- nukset ja toimitilat	Koneet ja ka- lusto	Muut ai- neelliset	Ennako- maksut käyttö- omaisuus	Yh- teensä
Hankintameno 1.11.2020	194	26 111	46 857	282	1 014	74 458
Lisäykset			808		1 084	1 892
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin		3 872				3 872
Yrityksen hankinnan vaikutus						0
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus	-14	-1 148	-2 573		-42	-3 777
Myytavissä olevien liiketoimintojen vaikutus		-290				-290
Vähennykset		-96	-137			-233
Siirrot taseryhmien välillä			108		-143	-35
Kurssierot			26			26
Hankintameno 31.10.2021	180	28 449	45 089	282	1 913	75 913
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2020	-180	-6 263	-34 682	-208	-947	-42 280
Tilikauden poistot		-5 380	-3 715			-9 095
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus		163	2 394			2 557
Myytavissä olevien liiketoimintojen vaikutus			-21			-21
Vähennykset			-43			-43
Kurssierot			-2			-2
Arvonalentumiset		-626				-626
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2021	-180	-12 106	-36 069	-208	-947	-49 510
Kirjanpitoarvo 31.10.2021	0	16 343	9 020	74	966	26 402
Hankintameno 1.11.2019	194	0	44 026	282	1 090	45 592
Lisäykset			2 909		383	3 292
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin		27 366	432			27 798
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus		-530	-317			-847
Vähennykset		-722	-227		-63	-1 012
Siirrot taseryhmien välillä			179		-396	-217
Kurssierot		-3	-145			-148
Muut muutokset						0
Hankintameno 31.10.2020	194	26 111	46 857	282	1 014	74 458
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2019	-179	0	-29 898	-208	-947	-31 232
Tilikauden poistot			-4 944			-4 944
Poistot käyttöomaisuuseristä		-6 267	-109			-6 376
Yrityksen myynnin tai lopetuksen vaikutus			225			225
Vähennykset			-79			-79
Kurssierot	-1	4	123			126
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2020	-180	-6 263	-34 682	-208	-947	-42 280
Kirjanpitoarvo 31.10.2020	14	19 848	12 175	74	67	32 177

Sovellettavien tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti konserni kirjaa vuokrasopimukset taseeseen vuokravelkoina ja käyttö-oikeusomaisuuseränä. Vuokranmaksut esitetään velkojen takaisinmaksuina ja niihin liittyvinä korkokuluina. Vuokrakausi on vuokrasopimuksen ei-peruutettavissa oleva kausi sekä lisäksi jatko- tai irtisanomisoptio, jos vuokralle ottaja tulee kohtuullisen todennäköisesti käyttämään jatko-option. Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokrakaudet määritellään johdon tekemien realististen arvioiden perusteella. Vastaiset vuokranmaksut on diskontattu konsernin arvioidulla lisäluoton korolla.

Käyttöomaisuusoikeushyödykkeet

	Toimitilat	Koneet ja kalusto	2021 Yhteensä
Hankintameno 1.11	26 111	20 568	46 679
Lisäykset tilikauden aikana	3 872	730	4 602
Vähennykset tilikauden aikana	-1 534	-250	-1 784
Hankintameno 31.10	28 449	21 048	49 497
Kertyneet poistot 1.11	-6 263	-12 015	-18 278
Tilikauden poistot	-5 380	-2 594	-7 974
Tilikauden arvonalentumiset	-626		-626
Vähennykset tilikauden aikana	163	63	226
Kertyneet poistot 31.10	-12 106	-14 546	-26 652
Kirjanpitoarvo 31.10	16 343	6 502	22 845
Kirjanpitoarvo 1.11	19 848	8 552	28 400

Tuloslaskelman sisältämät vuokrasopimukseen liittyvät määrät

	2021	2020
Poistot	-7 974	-8 775
Arvonalentumiset	-626	
Korkokulut vuokrasopimusveloista	-634	-830
Liiketoiminnan muiden kulujen erät, vuokra	-1 060	-457

Vuokrasopimuksista aiheutuvat lähtevä rahavirta

Vuokrasopimusvelan maksut	-8 720	-7 894
Tuloslaskelmaan kirjatut erät lukuunottamatta poistoja	-1 068	-1 287

20. SIJOITUKSET OSAKKUUSYHTIÖIHIN

	2021	2020
(1000 euroa)		
Kirjanpitoarvo 1.11.	3 575	3 342
Osuus tilikauden tuloksesta	206	233
Lisäykset	0	0
Vähennykset	-1 139	0
Kirjanpitoarvo 31.10.	2 642	3 575

Osakkuusyhtiö 31.10.2021	Koti- paikka	Omistus- osuus	Varat	Oma pääoma	Velat	Liikevaihto	Tulos
Gugguu Oy	Oulu	43,0 %	6 983	4 231	2 752	4 251	436
Maker3D	Helsinki	32,6 %	625	38	587	2 394	-22

Gugguu on vuonna 2012 perustettu yritys, joka suunnittelee ja valmistaa korkealaatuisia lastenvaatteita ekologisista sekä laadukkaista materiaaleista. Yhtiön tuotteita ovat lasten sisä- ja ulkovaatteet sekä lasten asusteet. Panostajan omistusosuus yhtiöstä 43 %.

Granon tytäryhtiö Grano 3D sulautui 30.9.2019 Maker3D kanssa. Osakevaihdon myötä yhtiöstä tuli Granon osakkuusyhtiö 32,6 %:n omistusosuudella. Maker3D suunnittelee ja valmistaa laadukkaita 3D-tulostettavia tuotteita Yhdistely on tehty 30.4.2021 laaditun tilinpäätöksen mukaisesti. Tällä ei ole oleellista vaikutusta konsernin kannalta.

Panostaja luopui tilikauden aikana 39,0 prosenttisesti omistamastaan osakkuusyhtiö Spectra Oy:sta. Spectran katsauskauden aikana maksama osinko on 27 tuhatta euroa.

21. MUUT PITKÄAIKAISET VARAT

	2021	2020
(1000 euroa)		
Lainasaaminen	3 238	4 816
Myytavissä olevat rahoitusvarat	216	216
Muut saamiset	642	786
Yhteensä	4 097	5 818

Panostaja Oyj:llä on muissa saamisissa saaminen konsernin johtoryhmältä 0,5 milj. euroa liittyen palkitsemisjärjestelmään. Palkitsemisjärjestelmästä on kerrottu tarkemmin liitetiedossa 35. Lähipiiritapahtumat.

	2021	2020
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Noteeraamattomat osakesijoitukset:		
Tilikauden alussa 1.11.	216	224

Liiketoimintojen yhdistämisestä aiheutuneet lisäykset	0	0
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	-8
Tilikauden lopussa 31.10.	216	216

22. KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

	2021	2020
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Tilikauden alussa 1.11.	6 366	8 394
Käyvän arvon muutokset		
- realisoitunut	9	-14
- realisoitumaton		-14
Lisäykset	2 643	2 000
Vähennykset	-3 050	-4 000
Tilikauden lopussa 31.10.	5 968	6 366

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältää sijoituksen S-Pankki Lyhyt Korke sijoitusrahastoon. Rahasto koostuu pääosin lyhyen koron rahastoista sekä sijoituksista yrityslainarahastoihin. Rahasto on vähäriskinen ja sijoitus on nostettavissa haluttuna ajankohtana. Tilikauden lopussa rahastossa oli 6,0 milj. euroa sijoituksia.

23. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA –VELAT

Laskennallisten verojen muutokset tilikauden aikana:

Laskennalliset verosaamiset:	Verotuksessa vahvistetut ja vahvistettavat tappiot	Muut erät	Yhteensä
1.11.2019	582	5 435	6 017
Merkitty tuloslaskelmaan	-3	234	231
31.10.2020	579	5 669	6 248
Merkitty tuloslaskelmaan	38	-197	-159
Myydyt liiketoiminnot	1 995	-22	1 971
31.10.2021	2 612	5 450	8 062

Laskennalliset verovelat:	Käyvän arvon kohdistukset	Verotuksen erisuuruiset poistot	Myydyt liike-toiminnot	Hankitut liike-toiminnot	Yhteensä
1.11.2019	1 789	4 415	0		6 204
Merkitty tuloslaskelmaan	-458	1 194			736
Myydyt liiketoiminnot			-213		-213
Verokannan muutoksesta johtuva oikaisu					

31.10.2020	1 331	5 609	-213	6 727
Merkitty tuloslaskelmaan	-286	-48		-334
Myydyt liiketoiminnot			-75	-75
31.10.2021	1 045	5 561	-288	6 318

Tytäryhtiöiden vahvistetusta ja vahvistettavista tappioista on kirjattu yhteensä 2,2 milj. euron verosaaminen. Laskennallisia verosaamisia ei ole kirjattu tytäryhtiöiden yhteensä 0,3 milj. euron vahvistetuista tappioista. Tilikauden aikana luovutettujen tytäryhtiöiden verotuksellisista myyntitappioista on kirjattu laskennallisia verosaamisia 2,0 milj. euroa. Tilikaudelta vahvistettavien tappioiden osalta kirjattujen laskennallisten verosaamisten hyödynnettävyys perustuu Panostaja Oyj:n tuleviin myyntivoittoihin, joista johto on laatinut kirjallisen arvioin ja jonka mukaan tilikaudelta vahvistettavien tappioiden hyödynnettävyys on todennäköistä. Käyttämättömät verotukselliset tappiot vanhenevat vuosien 2025-2030 aikana.

24. VAIHTO-OMAISSUUS

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Aineet ja tarvikkeet	3 212	3 089
Keskeneräiset tuotteet	1 463	648
Valmiit tuotteet ja tavarat	479	2 586
Muu vaihto-omaisuus	3	7
Yhteensä	5 157	6 330

Konsernissa ei ole kirjattu tilikaudella 2021 eikä vertailukaudella vaihto-omaisuuden arvonalentumisia.

25. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Myyntisaamisten ja muiden saamisten kirjanpitoarvo vastaa niihin liittyvän luottoriskin enimmäismäärää tilinpäätöshetkellä.

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Myyntisaamiset	19 197	19 008
Lainasaamiset	1 456	188
Siirtosaamiset	3 655	3 140
Saamiset osakkuusyhtiöiltä	0	0
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	115	40
Muut saamiset	677	533
Yhteensä	25 099	22 908

<u>Myyntisaamisten ikäjakauma</u>	2021	2020
(1 000 euroa)		
Erääntymättömät	17 734	17 042
1-30 päivää erääntyneet	1 267	1 659
31-180 päivää erääntyneet	144	243
181-360 päivää erääntyneet	72	87

Yli vuoden erääntyneet	57	65
Luottotappiovaraus ja Ecl yhteensä	-77	-88
Myyntisaamisten tasearvo	19 197	19 008

Yhtiöt ovat kirjanneet tilikaudella myyntisaamisista arvonalennustappioita 49 tuhatta euroa (160 tuhatta euroa vuonna 2020). Arvonalentumiset ovat kohdistuneet yli vuoden erääntyneisiin laskuihin sekä sellaisten yritysten saataaviin, joista on tehty konkurssi- tai saneeraus päätös.

Konserni soveltaa luottotappiovarauksen määrittämisessä IFRS 9:n sallimaa yksinkertaistettua menettelyä, jossa odotettavissa oleva luottotappio kirjataan vastaamaan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Oletettujen luottotappioiden malli perustuu historiallisten tappioiden määrään sekä asiakkaiden maksukäyttäytymiseen. IFRS 9 mukaista luottotappiovarausta on konsernissa kirjattu 77 tuhatta euroa (88 tuhatta euroa vuonna 2020).

31.10.2021 (1 000 euroa)	Ei eräntynyt	1-30	31-180	181-360	yli 360	Yhteensä
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	17 734	1 267	144	71	57	19 274
Tappiota koskeva vähennyserä	9	2	3	7	57	77

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Palkat ja sosiaalimaksut	13	5
Vuosialennukset	2	117
Ennakot	1 263	1 209
Laskuttamaton myynti	275	0
Muut	2 102	1 809
Yhteensä	3 655	3 140

Saamisten tasearvon vastaavat olennaisilta osin niiden käypää arvoa.

26. RAHAVARAT

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Rahoiusvarat S-Pankki Korke sijoitusrahasto	5 968	6 366
Käteinen raha ja pankkitilit	8 255	27 889
Yhteensä	14 224	34 255

27. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT TIEDOT

Tilikauden lopussa Panostaja Oyj:n osakepääoma oli 5 568 681,60 euroa ja osakkeiden lukumäärä on yhteensä 53.333.110 kappaletta.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon on kirjattu osakeantien yhteydessä osakkeenomistajien maksama määrä, joka ylittää osakkeiden nimellisarvon. Ylikurssirahastoon kirjatut määrät liittyvät aikaisemman, 31.8.2006 saakka voimassa olleen osakeyhtiölain (29.9.1978/734) mukaisiin osakeanteihin.

Niissä tapauksissa, joissa optio-oikeuksista on päätetty vanhan osakeyhtiölain aikana, optioihin perustuvista osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset on kirjattu osakepääomaan ja ylikurssirahastoon järjestelyn ehtojen mukaisesti.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset ja uuden osakeyhtiölain (21.7.2006/624) voimaantulon jälkeen (1.9.2006) päätettyjen osakeantien yhteydessä osakkeenomistajien maksaman määrän siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan kirjata osakepääomaan. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää lisäksi vaihtovelkakirjalainan oman pääoman komponentin.

Osakeanti

Tilikaudella 2021 eikä vertailukaudella 2020 ei ole toteutettu maksullisia osakeanteja.

Osakemerkintä

Tilikaudella 2021 eikä vertailukaudella 2020 ole toteutettu osakemerkintöjä.

Omat osakkeet

Ostettujen osakkeiden hankintahinta transaktiokuluineen esitetään sijoitetun vapaan pääoman vähennyksenä.

Panostaja Oyj:n hallitus päätti 5.2.2021 yhtiökokouksenvaltuutuksen nojalla osakeyhtiölain 9 luvun 20 §:n mukaisesta 800.000 osakkeen maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen. Tilikauden 2021 lopussa omia osakkeita oli 771.155 kappaletta (110.824 kappaletta).

Yhtiökokouksen 6.2.2020 ja hallituksen päätösten mukaisesti Panostaja Oyj luovutti 14.12.2020 yhtiön johdolle osakepalkkioina yhteensä 85 946 kappaletta osakkeita. Yhtiö luovutti hallituksen jäsenille 14.12.2020 yhteensä 12 987 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna. Panostaja luovutti yhtiökokouksen 5.2.2021 ja hallituksen päätöksen mukaisesti 17.3.2021 yhteensä 13 514 kappaletta, 4.6.2021 yhteensä 13.889 kappaletta ja 3.9.2021 yhteensä 13.333 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna.

Osingot

Tilikaudelta 2020 maksettiin osinkoa 1,6 milj. euroa (0,03 euroa osakkeelta). Tytäryhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille maksetut osingot olivat 0,4 milj. euroa.

Tilikaudelta 2019 maksettiin osinkoa 2,6 milj. euroa (0,05 euroa osakkeelta). Tytäryhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille maksetut osingot olivat 0,8 milj. euroa.

Määräysvallattomille omistajille maksetut osingot

	2021	2020
Heatmasters Group Oy	170	0
Grano Group Oy	0	506
Grano Diesel Oy	245	245
	415	751

Oma pääoma oikaisten tehdyt edellisten tilikausien korjaukset

Vertailukaudella konsernin omaa pääomaa on oikaistu verotarkastuksen perusteella yhtiölle määrätyillä edellisille tilikausille 2018-2019 kohdistuneilla arvonlisäveroilla yhteensä 0,5 milj. euroa.

28. RAHOITUSVELAT

(1 000 euroa)

	2021	2020
Pitkäaikaiset jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat		
Lainat rahoituslaitoksilta	36 197	47 028
Muut korolliset velat	1 996	2 712
Vuokrasopimusvelat	16 388	20 905
Muut lainat	572	474
Yhteensä	55 153	71 120

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat

Pitkäaikaisten rahoituslainojen lyhen-nykset	7 514	8 988
Muut lainat rahoituslaitoksilta	2 652	15 298
Muut korolliset velat	2 713	
Vuokrasopimusvelat	7 395	7 977
Yhteensä	20 274	32 264

Velkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 32. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot. Korkokantojen painotettu keskiarvo 31.10.2021 oli 2,4 % (31.10.2020: 2,5 %). Konsernin rahoitusvelat tilinpäätöshetkellä olivat 46.363 tuhatta euroa. Tästä 42.794 tuhatta euroa ovat vaihtuvakorkoisia ja 3.569 tuhatta euroa kiinteäkorkoisia. Korolliset pitkäaikaiset- ja lyhytaikaiset velat ovat euromääräisiä.

Velkoihin liittyvät järjestelyt ja sopimusehtojen rikkomiset

CoreHW Group Oy:n 2,7 milj. euron lainoihin liittyy kovenanttiehto omavaraisuusaste sekä tunnusluku korolliset nettovelat/ käyttökate. Yhtiö ei saavuttanut tilinpäätöshetkellä vaadittua kovenanttiehtoa. Rahoittajalta on

saatu kuitenkin ennen tilikauden vaihdetta suostumus siihen, että rahoittaja ei eräännytä kyseisiä lainoja kovenattirikkomuksen johdosta.

Oscar Software Holdings Group Oy:n 3,6 milj. euron lainoihin liittyy kovenanttiehto tunnusluku korolliset nettovelat/ käyttökate. Yhtiö ei saavuttanut tilinpäätöshetkellä vaadittua kovenanttiehtoa. Rahoittajalta on saatu kuitenkin ennen tilikauden vaihdetta suostumus siihen, että rahoittaja ei eräännytä kyseisiä lainoja kovenattirikkomuksen johdosta.

Pitkäaikaisten velkojen erääntymisajat	Lainat rahoituslaitok- silta		Vuokrasopimusvelat		Muut lainat	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lyhennykset sisältäen korot						
< 1 vuotta	8 672	9 255	7395	7977	2 713	23 483
1 - 2 vuotta	11 115	14 853	3825	4938	2 442	6 768
2 - 3 vuotta	7 221	7 421	3825	4938	0	0
3 - 4 vuotta	21 022	25 999	3825	4938	0	0
4 - 5 vuotta	356	1 210	3788	4938	0	0
> 5 vuotta	1 969	554	1125	1153		
	50 355	59 292	23 783	28 882	5 155	30 251

29. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

	2021	2020
(1000 euroa)		
Varaukset	0	0
Saadut ennakot	734	679
Ostovelat	9 103	9 305
Siirtovelat	11 150	13 751
Muut lyhytaikaiset velat	4 795	7 102
Yhteensä	25 782	30 836

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Vuosilomapalkka sosiaalikuluihin	7 994	10 026
Palkkajaksotukset	919	1 323
Korkojaksotukset	1	83
Verojaksotukset	2	68
Työl-jaksotukset	1 264	1 362
Muut erät	970	889
Yhteensä	11 150	13 751

30. VARAUKSET

Konsernissa ei ollut tilikaudella eikä vertailukaudella takuuvaramuksia eikä tappiollisia sopimuksia.

31. VUOKRASOPIMUSVELKOJEN ERÄÄNTYMISAJAT

	2021	2020
Vuokrasopimusvelkojen bruttomäärä - vähimmäisvuokrat erääntymisajoin:		
Vuoden kuluessa	7 854	8 777
Yhtä vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kulluttua	15 887	20 361
Yli viiden vuoden kuluessa	1 125	1 165
Yhteensä	24 866	30 303
Vuokrasopimusvelkojen tulevat rahoituskulut	-1 084	-1 421
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo	23 783	28 882

Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti

Vuoden kuluessa	7 395	7 977
Yhtä vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kulluttua	15 262	19 751
Yli viiden vuoden kuluessa	1 125	1 154
Yhteensä	23 783	28 882

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy vuokrasopimusvelalla hankittuja käyttöoikeusomaisuuseriä.

Sovellettavien tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti konserni kirjaa vuokrasopimukset taseeseen vuokravelkoina ja käyttöoikeusomaisuuserinä. Vuokranmaksut esitetään velkojen takaisinmaksuina ja niihin liittyvinä korkokuluina.

Vuokravelan nimellisarvo arvostetaan vuokranmaksujen nykyarvoon. Vuokranmaksut eivät sisällä muuttuvia vuokria. Muuttuvat vuokrat, joita ei sisällytetä vuokravelan alkuperäiseen arvoon, kirjataan suoraan tuloslaskelmaan. Vuokrankausi on vuokrasopimuksen ei-peruutettavissa oleva kausi sekä lisäksi jatko- tai irtisanomisoptio, jos vuokralle ottaja tulee kohtuullisen todennäköisesti käyttämään jatko-option. Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokrankaudet määritellään johdon tekemien realististen arvioiden perusteella. Vuokranmaksut diskontataan konsernin arvioidulla lisäluoton korolla.

32. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

(1 000 euroa)

2021 Tase-erä	Liite	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tu- loksen erien kautta	Jaksotettuun hankintame- noon	Tase-erien kir- janpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Muut pitkäaikaiset varat	21			3 881	3 881	4 013
Myytavissä olevat rahoitusvarat	21		216		216	216
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						

Myyntisaamiset ja muut saamiset	25				0	0
Rahoitusarvopaperit	22	5 968			5 968	5 968
Rahoitusvarat yhteensä		5 968	216	3 881	10 065	10 197
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Lainat rahoituslaitoksilta	28			36 197	36 197	36 339
Muut korolliset velat				1 996	1 996	1 996
Vuokrasopimusvelat	28			16 388	16 388	16 388
Muut pitkäaikaiset velat	28			572	572	572
Lyhytaikaiset velat						
Pitkäaikaisten rahoituslainojen lyh.	28			7 514	7 514	7 514
Muut korolliset velat				2 652	2 652	2 652
Vuokrasopimusvelat				7 395	7 395	7 395
Muut lyhytaikaiset velat				2 713	2 713	2 713
Johdannaissopimukset	29	45			45	45
Rahoitusvelat yhteensä		45	0	75 427	75 472	75 614

* Pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin sisältyy 16,4 milj. euroa leasingvelkoja.

* Lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin sisältyy 7,4 milj. euroa leasingvelkoja.

2020 Tase-erä	Liite	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tu- loksen erien kautta	Jaksotettuun hankintame- noon	Tase-erien kir- janpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Muut pitkäaikaiset varat	21			5 602	5 602	5 734
Myytavissä olevat rahoitusvarat			216		216	216
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset	25				0	0
Rahoitusarvopaperit	22	6 366			6 366	6 366
Rahoitusvarat yhteensä		6 366	216	5 602	12 184	12 316
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Lainat rahoituslaitoksilta	28			47 028	47 028	49 889
Muut korolliset velat	28			20 905	20 905	20 905
Vuokrasopimusvelat	28			473	473	473
Muut pitkäaikaiset velat						
Lyhytaikaiset velat						
Pitkäaikaisten rahoituslainojen lyh.	28			8 988	8 988	8 988
Muut korolliset velat				15 298	15 298	15 298
Vuokrasopimusvelat				7 977	7 977	7 977
Muut lyhytaikaiset velat					0	0
Johdannaissopimukset	29	88			88	88
Rahoitusvelat yhteensä		88	0	100 669	100 757	103 618

Myyntisaamisten ja muiden lyhytaikaisten saamisten, sekä ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen. Siksi niiden käypää arvoa ei ole määritetty liitetietoihin.

Muiden jaksotettuun hankintameno arvoistettujen saamisten ja velkojen käyvät arvot on määritetty diskonttaamalla niiden tulevat rahavirrat tasepäivänä käyttäen markkinakorkoja, jolla yhtiö saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöspäivänä, tai saamisten kohdalla markkinakorkoja, joilla yhtiö voisi myöntää vastapuolelle lainaa tilinpäätöspäivänä.

Käypään arvoon taseessa arvostettujen erien käyvän arvon määrittämisestä on kerrottu liitetiedossa 33.

33. KÄYVÄN ARVON HIERARKIA KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA – VELOISTA

31.10.2021	Käyvät arvot raportointikauden lopussa		
	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Koronvaihtosopimukset			
Korkorahasto-osuudet			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Rahoitusarvopaperit	5 968	0	
Noteeraamattomat osakesijoitukset			216
Yhteensä	5 968	0	216
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Koronvaihtosopimukset		45	
Yhteensä	0	45	0
31.10.2020			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Koronvaihtosopimukset			
Korkorahasto-osuudet			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Rahoitusarvopaperit	6 366		
Noteeraamattomat osakesijoitukset			216
Yhteensä	6 366	0	216
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Koronvaihtosopimukset		88	
Yhteensä	0	88	0

Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

Tason 2 käyvät arvot perustuvat muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti. Rahastosijoitukset arvostetaan perustuen rahastoyhtiöiden arvostusraportteihin. Johdannaiset arvostetaan käyttäen diskontattujen rahavirtojen menetelmään.

Tason 3 käyvät arvot perustuvat muuhun kuin markkinoilta saatavaan hintaan, ja saattavat sisältää johdon tekemiä arvioita.

Myytävissä olevat pitkäaikaiset rahavarat

Myytävissä olevat pitkäaikaiset rahavarat ovat kaikki noteeraamattomia osakesijoituksia. Käypä arvo ei eroa olennaisesti hankintamenosta.

34. VAKUUDET JA VASTUUSITOUUMUKSET

(1 000 euroa)

	2021	2020
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Tytäryhtiöiden antamat yrityskiinnitykset	176 534	94 255
Annetut pantit	102 640	112 920
Muut vastuut	730	4 944

Annetut pantit sisältävät tytäryhtiöiden panttaamat tytäryhtiöosakkeet 102,6 milj. euroa.

Vastuiden arvona on käytetty vakuuden nimellis - tai kirjanpitoarvoa.

Muut vuokrasopimukset		
Yhden vuoden kuluessa	1 810	2 380
Yli vuoden mutta enintään viiden vuoden kuluttua	101	2 059
Yli viiden vuoden kuluttua	997	275
Yhteensä	2 908	4 714

Rahalaitoslainojen yhteismäärä	46 363	56 016
--------------------------------	--------	--------

35. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyhtiö sekä tytär-, osakkuus ja yhteisyritykset. Määräysvaltaa ja huomattavaa vaikutusvaltaa käyttävien yhtiöiden lisäksi vastaavaa valtaa käyttävät luonnolliset henkilöt. Määräysvaltaa ja huomattavaa vaikutusvaltaa käyttävien henkilöiden lisäksi yhtiön lähipiiriin kuuluvia henkilöitä ovat yhtiön ja sen emoyhtiön johtoon kuuluvat avainhenkilöt.

Avainhenkilöiksi katsotaan henkilöt, joilla on yhteisön toiminnan suunnittelua, johtamista ja valvontaa koskevat valtuudet ja vastuu. Avainhenkilöitä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, varatoimitusjohtaja sekä johdoryhmän jäsenet.

Lähipiiriin kuuluvat myös avainhenkilöiden (ja määräys-/vaikutusvaltaa käyttävien henkilöiden) läheiset perheenjäsenet. Perheenjäseniksi katsotaan mm. avio- tai avopuoliso sekä henkilön omat tai puolison lapset ja muut huollettavat. Perheenjäsenten (ja määräys-/vaikutusvaltaa käyttävien henkilöiden) ohella yhtiön lähipiiriin kuuluvat myös yhtiöt, joissa avainhenkilö tai perheenjäsen yksin tai yhdessä käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa.

Palkitseminen

Panostaja Oyj:n hallitus päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkitsemisjärjestelmän periaatteista. Johdon palkitsemis- ja sitouttamisjärjestelmät koostuvat rahapalkasta, luontoiseduista sekä osakepalkkioista. Eläke määräytyy työeläkelain (TyEL) mukaan.

Hallituksen jäsenten palkitsemisesta päättää Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous vuosittain. Hallituksen jäsenten palkitseminen perustuu suurimpien osakkeenomistajien (vähintään 10 %) esitykseen yhtiökokoukselle, joka päättää palkkioiden tason vuosittain.

Palkitsemispolitiikan mukaan johtoryhmän jäsenille luovutetaan joulukuussa 2021 yhteensä 36 812 Panostajan osaketta. Lisäksi mahdollista palkkiota maksetaan siten rahana, että se kattaa palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut.

Johtoryhmän jäsenillä on tilinpäätöshetkellä 31.10.2021 henkilökohtaisessa tai määräysvallassaan olevan yhtiön omistuksessa yhteensä 500.000 kpl osakepalkkiojärjestelmään liittyvää Panostajan osaketta, jotka johtoryhmän jäsenet ovat sitoutuneet säilyttämään omistuksessaan järjestelmän voimassaoloajan. Kannustin- ja sitouttamisjärjestelmässä oleva johdon osakeomistus jakaantuu seuraavasti:

Comito Oy (Tapio Tommila)	300 000	kpl
Minna Telanne	200 000	kpl
Yhteensä	500 000	kpl

Johtoryhmän jäsenet ovat rahoittaneet sijoituksensa osittain itse ja osittain yhtiön lainoituksen avulla ja jäsenet kantavat aidon yrittäjäriskin järjestelmään tekemänsä sijoituksen osalta.

Lainat lähipiirille

(1 000 euroa)

	2021	2020
Tilikauden alussa	608	1 107
Tilikauden aikana myönnettyt lainat	0	0
Lainojen takaisinmaksut ja arvonalentumiset	-16	-499
Lainan siirto ulkoisiin saamisiin	-142	
Veloitetut korot	3	5
Tilikauden aikana saadut korkomaksut	-3	-5
Tilikauden lopussa	450	608

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lainaehdot ovat seuraavat:

Nimi	Lainan määrä	Takaisinmaksuehdot	Korko
Comito Oy (Tapio Tommila)	307	Takaisinmaksu kokonaisuudessaan laina-ajan päättyessä	0,250
Minna Telanne	144	Takaisinmaksu kokonaisuudessaan laina-ajan päättyessä	0,250
Yhteensä	450		

Myönnettyjen lainojen vakuutena on yhtiön osakkeita, joiden käypä arvo 31.10.2021 oli 0,3 milj. euroa.

Johtoryhmän palkat ja palkkiot

	2021	2020
(1 000 euroa)		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 074	698
Osakeperusteiset etuudet	66	23
Yhteensä	1 140	721

Palkat ja palkkiot

Toimitusjohtaja Tapio Tommila	249	220
Toimitusjohtajan suoriteperusteinen työnantajan lakisääteinen eläkemeno	44	32

Hallituksen jäsenet

Ala-Mello Jukka	40	40
Eriksson Eero	20	20
Juusela Tommi	15	
Pääkkönen Tarja	20	20
Reponen Hannu-Kalle	2	20
Koskenkorva Mikko	20	20

Panostaja Oyj:n yhtiökokous päätti 5.2.2021 hallituksen kokouspalkkioiden maksamisesta, että noin 40 %:a hallituksen jäsenelle maksettavista palkkiosta maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenelle yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Lisäksi Panostaja Oyj:n hallitus päätti yhtiökokouksen jälkeen pidetyssä hallituksen järjestäytymiskokouksessa toteuttaa yhtiökokouksen päätös hallituksen jäsenten palkkioista osakkeiden osalta siten, että palkkio toimitetaan neljä kertaa vuodessa aina osavuositarkastuksen/tilinpäätöksen julkistamista seuraavana päivänä.

Panostajan tytäryhtiö CoreHW Group:n osakkeenomistajat ovat 18.3.2020 tekemällään yksimielisellä päätöksellä valtuuttaneet hallituksen päättämään enintään 100 000 yhtiön uuden osakkeen merkintään oikeuttavan osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitetun optio-oikeuden antamisesta. Kukin optio-oikeus tuottaa oikeuden merkitä yhtiön yhden uuden osakkeen 19,79 euron kappalehintaan. Myöntämispäivä 12.8.2020. Optio-oikeuksien antamiseen on ollut OYL 10.1,1 §:ssä tarkoitettu painava taloudellinen syy. Toimenpiteellä pyritään sitouttamaan yhtiön avainhenkilöt yhtiön toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen sekä yhdistämään omistajien ja johdon tavoitteet. Optio-oikeuksilla ei ole oikeuksia myöhemmissä osakeanneissa, myöhemmin annettuihin optioihin tai oikeuksiin, yhtiön varojen jaettaessa OYL 13:1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla, yhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön, yhtiön jakautuessa tai OYL 18 luvun mukaisessa vähemmistöosakkaiden lunastuksessa.

36. TYTÄRYHTIÖT 31.10.2021

Konsernin emo- ja tytäryhtyysuhteet

	Kotipaikka	Osuus ääni- vallasta	Emoyhty- ksen omistus- osuus-%
Emoyhtyys			
Panostaja Oyj	Tampere		
Tytäryhtykset			
Carrot Akatemia	Helsinki	74,1	74,1
Carrot Itä-Suomi Oy	Kuopio	74,1	74,1
Carrot Joensuu Oy	Joensuu	74,1	74,1
Carrot Jyväskylä Oy	Jyväskylä	74,1	74,1
Carrot Keski-Uusimaa Oy	Hyvinkää	74,1	74,1
Carrot Länsi-Suomi Oy	Pori	74,1	74,1
Carrot Oulu Oy	Oulu	74,1	74,1
Carrot Palvelut Group Oy	Tampere	74,1	74,1
Carrot Palvelut Oy	Helsinki	74,1	74,1
Carrot Pirkanmaa Oy	Tampere	74,1	74,1
Carrot Pohjanmaa Oy	Vaasa	74,1	74,1
Carrot Pohjois-Suomi Oy	Oulu	74,1	74,1
Carrot Rakennus Oy	Helsinki	74,1	74,1
Carrot Satakunta Oy	Turku	74,1	74,1
Carrot Tampere Oy	Tampere	74,1	74,1
Carrot Teollisuus Oy	Helsinki	74,1	74,1
Carrot Uusimaa Oy	Helsinki	74,1	74,1
Carrot Varsinais-Suomi Oy	Turku	74,1	74,1
Silmu Talent Oy	Helsinki	74,1	74,1
CoreHW Group Oy	Tampere	61,1	61,1
CoreHW Oy	Tampere	61,1	61,1
CoreHW Semiconductor Oy	Tampere	61,1	61,1
Grano Group Oy	Helsinki	55,2	55,2
Grano Oy	Helsinki	55,2	55,2
Grano Diesel Oy (Granon omistus)	Helsinki	51,0	51,0
Grano Digital Oü	Tallinna, Viro	55,2	55,2
Copynet Finland Oy	Helsinki	55,2	55,2
Suomen Arkistovoima Oy	Turku	55,2	55,2
Hygga Group Oy	Helsinki	79,8	79,8
Hygga Oy	Helsinki	79,8	79,8
Extech	Helsinki	79,8	79,8
Megakliniken Sverige AB	Tukholma, Ruotsi	79,8	79,8
Miikan Jekku Oy (Heatmasters Group Oy)	Tampere	100	100
Oscar Software Holdings Oy	Tampere	58,3	58,3

Oscar Software Oy	Tampere	58,3	58,3
Suomen Helasto Oy	Seinäjoki	100,0	100,0

Alakonsernien tytäryhtiöiden omistusosuudet on taulukossa esitetty Panostajan alakonsernin emoyhtiön omistusosuuden mukaisena. Tarkemmat tiedot alakonsernien tytäryhtiöiden omistussuhteista on esitetty kunkin alakonsernin tilinpäätöksessä.

37. OIKEUDELLISET TAPAHTUMAT

Panostajan emossa suoritettiin arvonlisäverotarkastus koskien tilikausia 2018-2019. Verottaja teki vuonna 2020 päätöksen arvonlisäverojen vähennysoikeuden osittaisesta rajaamisesta ja maksuupannut tarkastuksen kohteena olleina vuosina vähennettyjä arvonlisäveroja korkoineen noin 0,6 milj. euroa. Päätökseen on haettu oikaisua.

38. TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Panostaja on allekirjoittanut 9.11.2021 sopimuksen Carrot Palvelut Group Oy:n osakkeiden kaupasta yhtiön henkilöomistajille. Carrot Palvelut Group Oy toimii Carrot henkilöstöpalvelukonsernin emoyhtiönä. Kaupan seurauksena Panostajan omistus laskee Carrot Palvelut Group Oy:ssä 19 %:iin. Carrot jatkaa itsenäisenä konsernina ja yhtiön pääomistajana toimii jatkossa Jouni Arolainen. Carrot Palvelut Group on ollut Panostajan omistuksessa vuodesta 2018 lähtien.

Panostajan sijoituskohteen Granon hallitus ja toimitusjohtaja Pekka Mettälä ovat yhteisymmärryksessä sopineet, että Mettälä jättää Granon toimitusjohtajan tehtävät. Yhtiön hallitus on nimittänyt varatoimitusjohtaja Kimmo Kolarin yhtiön väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi ja käynnistänyt uuden toimitusjohtajan hakuprosessin.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

1 000 euroa

	Liite	1.11.20- 31.10.21	1.11.19- 31.10.20
Liiketoiminnan muut tuotot	1.1.	1 224	245
Henkilöstökulut	1.2.	-1 645	-1 340
Poistot ja arvonalentumiset	1.3.	-28	-38
Liiketoiminnan muut kulut	1.4.	-1 129	-889
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		-1 579	-2 021
Rahoitustuotot ja -kulut	1.5.	-1 884	-2 563
VOITTO/-TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		-3 464	-4 584
Tilinpäätössiirrot	1.6.	0	200
Tuloverot	1.7.	0	9
TILIKAUDEN VOITTO/-TAPPIO		-3 464	-4 375

TASE

1 000 euroa

	Liite	31.10.2021	31.10.2020
Vastaavaa			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	2.1.	20	28
Aineelliset hyödykkeet	2.2.	68	116
Sijoitukset	2.3.	35 685	36 979
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		35 772	37 123
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Pitkäaikaiset saamiset	2.4.	10 246	10 966
Lyhytaikaiset saamiset	2.5.	2 945	2 598
Rahoitusarvopaperit	2.6.	5 968	6 366
Rahat ja pankkisaamiset		175	2 395

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 335	22 325
VASTAAVAA YHTEENSÄ	55 107	59 447

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA	2.7.		
Osakepääoma		5 569	5 569
Ylikurssirahasto		4 691	4 691
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		16 970	16 865
Edellisten tilikausien voitto/-tappio		29 776	35 726
Tilikauden voitto/-tappio		-3 464	-4 375
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		53 542	58 476
PAKOLLISET VARAUKSET	2.8.	908	0
VIERAS PÄÄOMA	2.9.		
Pitkäaikainen		42	42
Lyhytaikainen		615	929
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		657	971
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		55 107	59 447

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa

	1.11.20- 31.10.21	1.11.19- 31.10.20
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/-tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-3 464	-4 375
Oikaisut:	1 182	2 424
Suunnitelman mukaiset poistot	28	38
Myyntivoitot	-835	-87
Myyntitappiot	0	58
Rahoitustuotot ja -kulut		
(+/-) Tilinpäätössiirrot yhteensä	1 884	2 563
Verot	0	-200
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	0	-9
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	104	62
	<hr/>	<hr/>
	-2 281	-1 951

Käyttöpääoman muutos:

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten muutos	62	-71
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-320	-47
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja:	-2 540	-2 069
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoitusku- luista	-142	-108
Saadut korot- ja muut rahoitustulot liiketoimin- nasta	106	144
Maksetut välittömät verot	0	-52
Rahavirta ennen tilinpäätössiirtoja	-2 576	-2 085
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-2 576	-2 085

INVESTOINTIEN**RAHAVIRTA**

Investoinnit aineell. ja aineett. hyöd.	0	-46
Investoinnit tytäryrityksiin	0	-226
Aineell ja aineett hyöd luovutustulot	42	51
Tytäryritysten myynnin luovutustuotot	0	924
Osakkuusyhtiöiden myynnin luovutustuotot	1 521	0
Myönnettyt lainat	-1 950	-452
Lainasaamisten takaisinmaksut	494	2 507
Saadut osingot	1 228	1 028
INVESTOINTIEN		
RAHAVIRTA	1 335	3 785

RAHOITUKSEN**RAHAVIRTA**

Saadut konserniavustukset	200	0
Maksetut osingot	-1 576	-2 619
RAHOITUKSEN		
RAHAVIRTA	-1 376	-2 619

RAHAVAROJEN MUUTOS**-2 617** **-918****Rahavarat tilikauden****alussa** **8 761** **9 679****RAHAVAROJEN MUUTOS****-2 617** **-918****Rahavarat tilikauden lopussa****6 144** **8 761****TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.10.2021**

Panostaja-konsernin emoyhtiö on Panostaja Oyj, kotipaikka Tampere.
Panostaja-konsernin konsernitilinpäätös on saatavissa osoitteesta Kalevantie 2, 33100
Tampere

Arvostusperiaatteet

Kuluva käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Käyttöomaisuusosakkeet arvostetaan hankintahintaan vähennettynä mahdollisilla arvonalennuksilla.

Eläkkeet

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista on laskettu todennäköisen käyttöiän perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet	3 v
Liikearvo	5-10 v
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 v
Rakennukset	20-40 v
Koneet ja kalusto	3-10 v
Muut aineelliset hyödykkeet	3-10 v

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT 1.1. - 1.6.

1 000 euroa

	2021	2020
1.1. Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	835	87
Saadut tuet	0	7
Muut	388	151
	<u>1 224</u>	<u>245</u>

1.2. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	1 390	1 117
Eläkekulut	195	148
Muut henkilösivukulut	60	75
	<u>1 645</u>	<u>1 340</u>

Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin

Toimihenkilöitä	10	10
-----------------	----	----

Toimitusjohtajan ja hallituksen palkkiot sekä lainat lähipiirille on esitetty erillisenä erittelynä konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 35.

1.3. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot		
Muut pitkävaikutteiset menot	8	9
Koneet ja kalusto	20	28
	<u>28</u>	<u>38</u>

1.4. Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut sisäinen	78	90
------------------------------------	----	----

Liiketoiminnan muut kulut	338	300
Markkinointikulut	54	62
Tietohallintokulut	65	76
Asiantuntijapalvelukulut	467	175
Käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappio	0	58
Vuokratkulut	128	129
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	1 129	889
Tilintarkastajan palkkiot		
tilintarkastuspalkkiot	64	43
muut palvelut	0	17
	64	60

1.5. Rahoitustuotot ja -kulut

	2021	2020
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	680	548
Omistusyhteisyryyksiltä	46	0
Muilta	0	4
Osinkotuotot yhteensä	726	552
Muut korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	431	465
Muilta	187	251
Muut korkotuotot yhteensä	618	716
Muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	18	49
Muut rahoitustuotot yhteensä	18	49
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	636	764
Korkokulut		
Muille	81	0
Korkokulut yhteensä	81	329
Muut rahoituskulut		
Muille	240	108
Muut rahoituskulut yhteensä	240	108
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	321	108
Konserniosuuksien ja -saamisten arvonalentumiset	2 925	3 771
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 884	-2 563

Konserniosuuksien ja -saamisten arvonalentumiset koostuvat pääasiassa Carrot Group Oy:n osakkeiden ja lainasaamisten arvonalentumisesta.

1.6. Tilinpäätössiirrot

Konserniavustus	0	200
-----------------	---	-----

0 200

1.7. Tuloverot

Tuloverot edelliseltä tilikaudelta	0	9
	<u>0</u>	<u>9</u>

TASEEN LIITETIEDOT 2.1.- 2.8.

1 000 euroa

	2021	2020
2.1. Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 01.11.	59	59
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	0
Vähennykset 01.11.-31.10.	<u>0</u>	<u>0</u>
Hankintameno 31.10.	59	59
Kertyneet sumu-poistot 01.11.	-54	-54
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	<u>0</u>	<u>0</u>
Kirjanpitoarvo 31.10.	5	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 01.11.	408	405
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	4
Vähennykset 01.11.-31.10.	<u>0</u>	<u>0</u>
Hankintameno 31.10.	408	408
Kertyneet sumu-poistot 01.11.	-385	-376
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	<u>-8</u>	<u>-9</u>
Kirjanpitoarvo 31.10.	15	23
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		
Hankintameno 01.11.	468	464
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	4
Vähennykset 01.11.-31.10.	<u>0</u>	<u>0</u>
Hankintameno 31.10.	468	468
Kertyneet sumu-poistot 01.11.	-440	-430
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	<u>-8</u>	<u>-9</u>
Kirjanpitoarvo 31.10.	20	28
2.2. Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 01.11.	848	851
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	43
Vähennykset 01.11.-31.10.	<u>-28</u>	<u>-45</u>
Hankintameno 31.10.	820	848
Kertyneet sumu-poistot 01.11.	-767	-738
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	<u>-20</u>	<u>-28</u>
Kirjanpitoarvo 31.10.	34	82

Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 01.11.	34	34
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	0
Vähennykset 01.11.-31.10.	0	0
Hankintameno 31.10.	34	34
Kertyneet sumu-poistot 01.11.		
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	0	0
Kirjanpitoarvo 31.10.	34	34

Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Hankintameno 01.11.	882	885
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	43
Vähennykset 01.11.-31.10.	-28	-45
Hankintameno 31.10.	854	882
Kertyneet sumu-poistot 01.11.	-767	-738
Sumu-poistot 01.11.-31.10.	-20	-28
Kirjanpitoarvo 31.10.	68	116

2.3. Sijoitukset

	2021	2020
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 01.11.	34 653	37 127
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	2 196
Arvon alentumiset 01.11.-31.10.	-594	-3 771
Vähennykset 01.11.-31.10.	0	-900
Hankintameno 31.10.	34 059	34 653

Osuudet omistusyhteisyriksissä		
Hankintameno 01.11.	2 205	2 205
Vähennykset 01.11.-31.10.	-700	0
Hankintameno 31.10.	1 505	2 205

Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 01.11.	121	121
Hankintameno 31.10.	121	121

Sijoitukset yhteensä		
Hankintameno 01.11.	36 979	39 453
Lisäykset 01.11.-31.10.	0	2 196
Arvon alentumiset 01.11.-31.10.	-594	-3 771
Vähennykset 01.11.-31.10.	-700	-900
Hankintameno 31.10.	35 685	36 979

Panostaja Oyj:n omistukset muissa yrityksissä 31.10.2021 on esitelty eriteltynä konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 36.

2.4. Pitkäaikaiset saamiset

Pääomalinasaamiset saman konsernin yrityksiltä	4 812	4 842
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	2 256	1 309
Lainasaamiset	3 177	4 816
	10 246	10 966

2.5. Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset saman konsernin yrityksiltä	185	365
Myyntisaamiset	69	21

Lainasaamiset saman konsernin yrityk- siltä	250	0
Konserniavustussaamiset	0	200
Muut saamiset	28	12
Osinkosaamiset saman konsernin yrityksiltä	0	548
Muut lainasaamiset	1 256	170
Korkosaaminen saman konsernin yrityksiltä	180	107
Siirtosaamiset	977	1 174
	<hr/> 2 945	<hr/> 2 598

Siirtosaamisten oleelliset erät		
Korkosaaminen lähipiirilainoista	7	7
Korkosaaminen muista lainasaamisista	96	99
Edelleenlaskutettavat kulut	798	989
Muut vakuutusmaksuennakot	0	2
Kulujen jaksotukset	75	78
	<hr/> 977	<hr/> 1 174

2.6. Rahoitusarvopaperit

Muut osakkeet ja osuudet		
Sijoitusrahasto-osuudet	5 968	6 366

2021 2020

2.7. Oma pääoma

Osakepääoma 01.11.	5 569	5 569
Osakepääoma 31.10.	5 569	5 569
Ylikurssirahasto 01.11. = 31.10.	4 691	4 691
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 01.11.	16 865	16 803
Johtoryhmän palkitseminen omina osakkeina	65	23
Hallituspalkkiot omina osakkeina	39	39
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.10.	16 970	16 865
Edellisten tilikausien voitto/-tappio 01.11.	31 351	38 857
Verotarkastus arvonnisäverot 2018-2019	0	-511
Osingonjako	-1 576	-2 619
Edellisten tilikausien voitto/-tappio 31.10.	<hr/> 29 776	<hr/> 35 726
Tilikauden voitto/-tappio	-3 464	-4 375
Oma pääoma yhteensä	53 542	58 476
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma 31.10.	43 282	48 216

Yhtiöllä on yksi osakelaji. Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään. Osakkeiden lukumäärä on yhteensä 53 033 110 kappaletta.

2.8. Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset	908	0
---------------------------	-----	---

Yhtiö on kirjannut pakollisen varauksen konsernin lainojen uudelleenjärjestelyihin liittyen.

2.9.Vieras pääoma

2.9.1 Pitkäaikaiset velat

Muut pitkäaikaiset velat	3	3
	<hr/>	<hr/>
	3	3
Velat saman konsernin yrityksille		
Muut velat	39	39
	<hr/>	<hr/>
	39	39
Pitkäaikaiset velat yhteensä	42	42

2.9.2 Lyhytaikaiset velat

Ostovelat	96	63
Muut velat	31	541
Siirtovelat	485	323
	<hr/>	<hr/>
	613	928
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	3	1
	<hr/>	<hr/>
	3	1
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Vuosilomapalkat sosiaalikuluineen	147	152
Palkkojen sivukulujaksotukset	50	43
Tulospalkkiojaksotus	70	122
Eroraha	206	0
Korkojaksotukset	13	6
	<hr/>	<hr/>
	485	323
Lyhytaikaiset velat yhteensä	615	929

MUUT LIITETIEDOT

1 000 euroa

	2021	2020
--	------	------

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Konserniyhtiöiden puolesta		
Annetut takaukset	525	3 266

Vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa	166	166
Yli yhden enit. 5 vuoden kuluessa	69	235

Muut annetut pantit

Omien velkojen vakuudeksi	1	1
---------------------------	---	---

Emoyhtiön hallituksen ehdotus tilikauden tuloksen käsittelyksi ja voitonjaoksi

Panostaja Oyj:n voitonjakokelpoiset varat, joihin on lisätty tilikauden ja edellisten tilikausien voitto 26 311 970,19 euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 16 969 587,34 euroa ovat 43 281 557,53 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osakkeenomistajille osinkoa 0,03 euroa osakkeelta.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaisi hallituksen päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä enintään 4.700.000 euroa.

Valtuutuksen ehdotetaan sisältävän hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjaon liittyvistä ehdoista. Valtuutuksen ehdotetaan olevan voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

Tampereella 13. päivänä joulukuuta 2021

Jukka Ala-Mello
puheenjohtaja

Mikko Koskenkorva

Eero Eriksson

Tarja Pääkkönen

Tommi Juusela

Tapio Tommila
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella 13. päivänä joulukuuta 2021

Deloitte Oy
Tilintarkastusyhteisö

Hannu Mattila
KHT

TIETOJA OSAKKEISTA

OSAKEPÄÄOMA JA OMAT OSAKKEET

Panostaja Oyj:n hallitus päätti 5.2.2021 yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla osakeyhtiölain 9 luvun 20 §:n mukaisesta 800.000 osakkeen maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Katsauskauden päättyessä Panostaja Oyj:n osakepääoma oli 5 568 681,60 euroa. Osakkeiden lukumäärä on yhteensä 53 033 110 kappaletta.

Yhtiön hallussa oleva omien osakkeiden määrä katsauskauden lopussa oli 771 155 kappaletta (tilikauden alussa 110 824 kappaletta). Omien osakkeiden määrä vastasi 1,5 prosenttia koko katsauskauden lopun osakemäärästä ja äänimäärästä.

Yhtiökokouksen 6.2.2020 ja hallituksen päätösten mukaisesti Panostaja Oyj luovutti 14.12.2020 yhtiön johdolle osakepalkkioina yhteensä 85 946 kappaletta osakkeita. Yhtiö luovutti hallituksen jäsenille 14.12.2020 yhteensä 12 987 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna. Panostaja luovutti yhtiökokouksen 5.2.2021 ja hallituksen päätöksen mukaisesti 17.3.2021 yhteensä 13 514 kappaletta, 4.6.2021 yhteensä 13.889 kappaletta ja 3.9.2021 yhteensä 13.333 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna.

Yhtiön osakkeet on julkisesti noteerattu vuodesta 1989. Tällä hetkellä yhtiön osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä.

HALLINTO JA YHTIÖKOKOUS

Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 5.helmikuuta 2021 Tampereella. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin viisi (5), ja valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvälle toimikaudelle hallitukseen valittiin uudelleen Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Tarja Pääkkönen sekä uutena jäsenenä Vesa Juusela.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilintarkastajien lukumääräksi vahvistetaan yksi (1).

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy valitaan tilintarkastajaksi toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2022 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy on ilmoittanut, että päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Hannu Mattila

Todettiin vastuuvapauden myöntämisen tilikaudelta 1.11.2019–31.10.2020 koskevan seuraavia henkilöitä: Hallituksen jäsenet Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Tarja Pääkkönen ja Hannu-Kalle (Kalle) Reponen sekä toimitusjohtaja Tapio Tommila ajanjaksolla 1.1.2019–31.10.2020. Yhtiökokous päätti myöntää vastuuvapauden yllä mainituille hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous vahvisti esitetyn tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.11.2019 – 31.10.2020 ja päätti, että päättyneeltä tilikaudelta osakkeenomistajille maksetaan osinkoa 0,03 euroa osakkeelta.

Lisäksi yhtiökokous päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä 4 700 000 euroa. Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoön liittyvistä ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidetään ennallaan ja että valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvältä toimikaudelta hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiona 40 000 euroa ja hallituksen muille jäsenille kullekin 20 000 euroa. Lisäksi yhtiökokous päätti, että noin 40 % hallituksen jäsenille maksettavista palkkiosta maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenille yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia (1 %) yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti (1 %) yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Yhtiökokous päätti edelleen, että hallituksen jäsenten matkakulut korvataan Verohallinnon vahvistaman kulloisenkin matkakorvausperusteen enimmäismäärän mukaisena.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä seuraavin ehdoin: Valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden lukumäärä voi olla enintään 5.200.000 osaketta. Omia osakkeita voidaan valtuutuksennoijalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä NasdaqHelsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen).

Valtuutus kumoo varsinaisen yhtiökokouksen 6.2.2020 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta. Valtuutus on voimassa 4.8.2022 saakka.

Yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 5.200.000 osakkeen osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Hallitus päättää kaikista osakeantien ja optioiden sekä muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Valtuutus koskee sekä uusien osakkeiden antamista että omien osakkeiden luovuttamista. Osakeannit ja optio-oikeuksien sekä muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen voivat tapahtua osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutus kumoo varsinaisen yhtiökokouksen 6.2.2020 antaman valtuutuksen päättää osakeanneista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutus on voimassa 4.8.2022 saakka.

Yhtiön hallitus piti välittömästi yhtiökokouksen päättyttyä järjestäytymiskokouksen, jossa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jukka Ala-Mello ja varapuheenjohtajaksi Eero Eriksson.

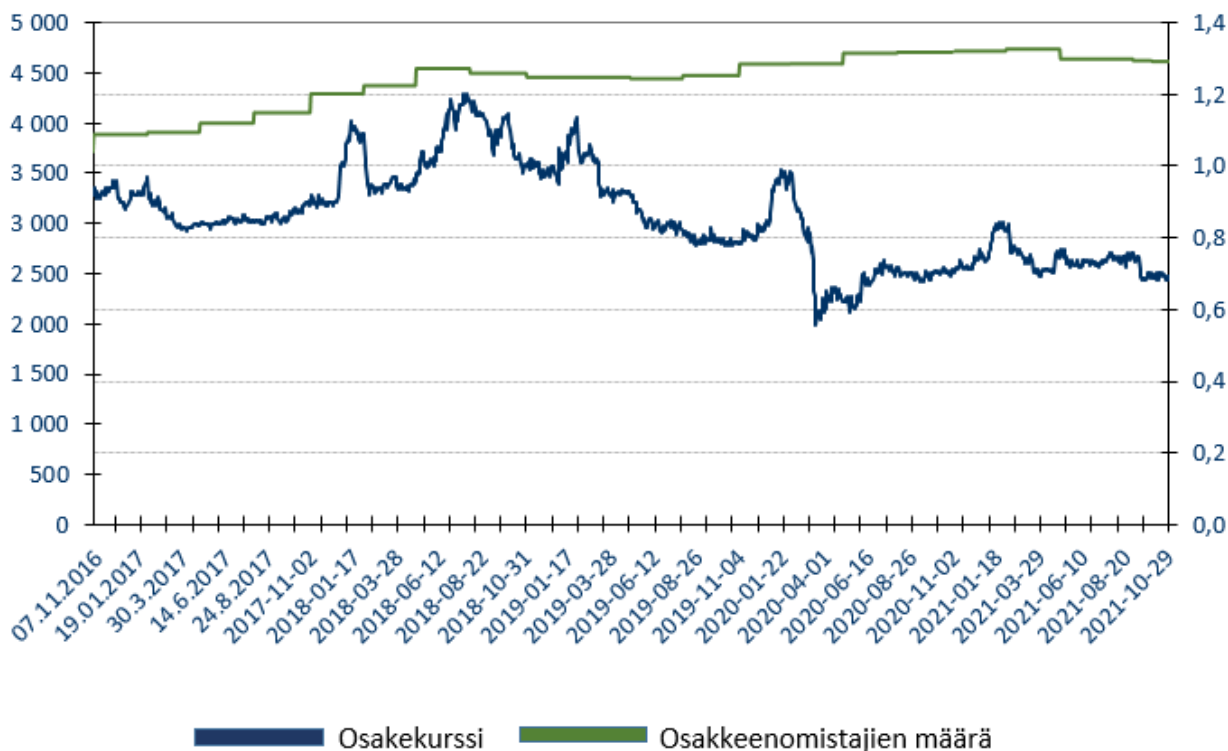
Osakekurssin kehitys ja osakkeenomistus

Panostaja Oyj:n osakkeen päätöskurssi vaihteli tilikauden aikana 0,67 euron (alin noteeraus) ja 0,99 euron (ylin noteeraus) välillä. Osakkeiden osakevaihto tarkastelujaksolla oli 8.254.582 kappaletta, mikä edustaa 15,7 % osakekannasta. Osakkeen lokakuun 2021 päätöskurssi oli 0,69 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo lokakuun 2021 lopussa oli 36,3 milj. euroa (37,2 milj. euroa). Yhtiöllä oli lokakuun 2021 lopussa 4.605 osakkeenomistajaa (4.697).

Osakkeen vaihto sekä kurssit

	alin, €	ysin,€	Osakeanti oikaistu vaihto kpl	% -osakkeista
2021	0,67	0,99	8 254 582	15,7

2020	0,51	1,00	5 807 553	11,1
2019	0,77	1,16	9 489 880	18,1
2018	0,88	1,21	9 374 954	18,0
2017	0,82	0,98	7 863 788	15,1
2016	0,81	1,04	5 959 389	11,5
2015	0,77	0,94	6 508 111	12,7
2014	0,69	0,91	7 908 686	15,4
2013	0,66	0,86	3 814 701	7,4
2012	0,73	1,05	5 725 530	11,1
2011	0,97	1,51	3 841 477	7,7
2010	1,32	1,75	5 301 507	11,2
2009	0,89	1,4	8 108 040	17,5

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT

20 suurinta osakkeenomistajaa

31.10.2021

kpl

1	Treindex Oy	7 326 200	13,74 %
2	Oy Koskenkorva Ab	5 469 798	10,26 %
3	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 701 332	6,94 %
4	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia	3 468 576	6,50 %
5	Koskenkorva Mikko Matias	1 506 055	2,82 %
6	Koskenkorva Maija Kristiina	1 347 542	2,53 %
7	Malo Hanna Maria	1 202 207	2,25 %
8	Kumpu Minna Kristiina	1 202 170	2,25 %
9	Koskenkorva Matti Olavi	1 158 903	2,17 %
10	Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	1 118 000	2,10 %
11	Koskenkorva Mauno Juhani	1 040 769	1,95 %
12	Johtopanos Oy	1 030 000	1,93 %
13	Porkka Harri	822 000	1,54 %

14 Panostaja Oyj	771 155	1,45 %
15 Pravia Oy	751 665	1,41 %
16 Koskenkorva Pekka Juhani	733 502	1,38 %
17 LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	674 000	1,26 %
18 Hietanen Reijo Tapio	378 330	0,71 %
19 Maxstar Oy	369 991	0,69 %
20 Comito Oy	300 000	0,56 %

34 372 195 64,45 %

Muut osakkeenomistajat 18 960 915

Yhteensä 53 333 110

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.10.2021

Osakemäärä	Omistajia		Osakkeita/ääniä	
	kpl	%	kpl	%
1-1000	2 711	58,87 %	1 007 886	1,89 %
1001-10000	1 558	33,83 %	5 203 360	9,76 %
10001-100000	289	6,28 %	7 503 674	14,07 %
100001-500000	30	0,65 %	6 294 316	11,80 %
500001-	17	0,37 %	33 323 874	62,48 %
Yhteensä	4 605	100,00 %	53 333 110	100,00 %
joista hallintarekisteröityjä	9		170 677	0,32 %
Liikkeeseenlaskettu määrä			53 333 110	100,00 %

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.10.2021

Sektoriluokka	Omistajia		Osakkeita/ääniä	
	kpl	%	kpl	%
Yritykset	140	3,04 %	16 741 939	31,39 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10	0,22 %	6 087 572	11,41 %
Julkisyhteisöt	1	0,02 %	3 701 332	6,94 %
Kotitaloudet	4 426	96,11 %	26 469 842	49,63 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	9	0,20 %	133 031	0,25 %
Ulkomaat	19	0,41 %	28 717	0,05 %
Yhteensä	4 605	100,00 %	53 162 433	99,68 %
Hallintarekisteröityjä	8		170 677	0,32 %
Liikkeeseenlaskettu määrä			53 333 110	100,00 %

Emoyhtiön hallituksen ehdotus tilikauden tuloksen käsittelyksi ja voitonjaaksi

Panostaja Oyj:n voitonjakokelpoiset varat, joihin on lisätty tilikauden ja edellisten tilikausien voitto 26 311 970,19 euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 16 969 587,34 euroa ovat 43 281 557,53 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osakkeenomistajille osinkoa 0,03 euroa osakkeelta.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaisi hallituksen päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä enintään 4.700.000 euroa.

Valtuutuksen ehdotetaan sisältävän hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoan liittyvistä ehdoista. Valtuutuksen ehdotetaan olevan voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

Tampereella 13. päivänä joulukuuta 2021

Jukka Ala-Mello
puheenjohtaja

Mikko Koskenkorva

Eero Eriksson

Tarja Pääkkönen

Tommi Juusela

Tapio Tommila
Toimitusjohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 1 pages before this page
Dokumentet inneholder 1 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 1 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 1 sider før denne side

Detta dokument innehåller 1 sidor före denna sida

TAPIO TOMMILA

2f790e2c-1cfa-493d-912f-0cacc8e6334a - 2021-12-13 18:31:09 UTC +02:00
BankID / MobileID - 9f75df36-0a6a-4a69-9f0a-8613f6d6c370 - FI

TOMMI HEIKKI TANELI JUUSELA

903407b-e3ac-4072-a3f9-ebf80884a44e - 2021-12-13 18:31:56 UTC +02:00
BankID / MobileID - 406baacd-4225-40d7-99f2-c0f52d68460e - FI

JUKKA ANTERO ALA-MELLO

10ee3a7f-e57c-4d71-ba4e-b6794457dbd0 - 2021-12-13 18:31:51 UTC +02:00
BankID / MobileID - 5fbbbe3c-d132-4927-8007-2c11128f4229 - FI

Mikko Matias Koskenkorva

af2f0f60-666f-4963-a8f1-a5874f5144b6 - 2021-12-13 18:32:18 UTC +02:00
BankID / MobileID - 8c707b9b-9986-4e8a-abf5-9c5a8f8f2c03 - FI

TARJA HELENA PÄÄKKÖNEN

0d39f8ae-782f-4445-9e35-7d4dbbe6255e - 2021-12-13 19:38:49 UTC +02:00
BankID / MobileID - c672242f-9309-4f0a-b1b5-2d605edaad1e - FI

EERO JUHANI ERIKSSON

8c6c9e5c-77fb-4363-85e9-9dd8bb6b4b02 - 2021-12-13 19:38:14 UTC +02:00
BankID / MobileID - 288e261a-9d36-468f-baae-360de35abc94 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmatekningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 83 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 83 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 83 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 83 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 83 sider før denne side

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende